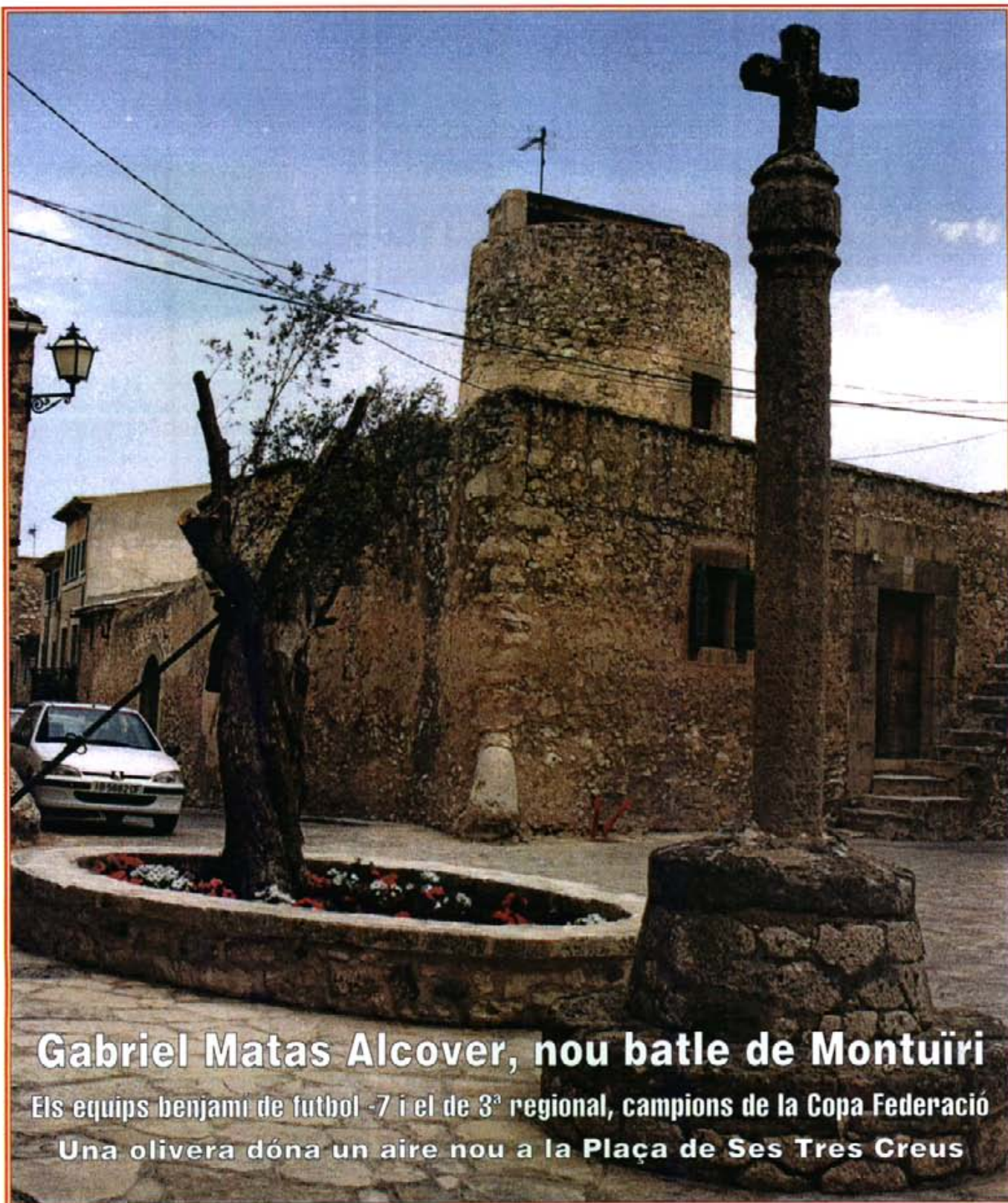

BONA PAU

PAU
CORONA

Nº. 557 - Any XLVII - MONTUÏRI - JULIOL - 1999

Gabriel Matas Alcover, nou batle de Montuïri

Els equips benjami de futbol -7 i el de 3ª regional, campions de la Copa Federació

Una olivera dona un aire nou a la Plaça de Ses Tres Creus

Es Ribàs necessita una bona reparació i millor dignificació

El Puig de Pola

El mes passat publicàvem en aquesta pàgina una glosa de Biel de Sabó i en el "S'ha dit que..." un comentari referit al perill de destrucció de l'extens pinar d'alzinar, per tal de voler-hi muntar un "safari", sobretot perquè aquell indret és un lloc freqüentat per molts de montuïrers. D'aquesta denúncia revelada per **Bona Pau** se'n feren ressò alguns diaris de Ciutat i en publicaren reportatges, i finalment la Guàrdia Civil n'ha obert una investigació, la qual serà transmesa al jutge, com també l'Ajuntament d'Algaida controla l'empresa que organitza els trajectes amb tot terrenys dins l'àrea natural.

BONA PAU Montuïri

Director: Onofre Arbona Miralles

Redactor en cap: Gabriel Gomila Jaume

Redactors i col·laboradors:

Joan Miralles i Monserrat, Catalina Sastre Pericàs, Mateu Rigo Bonet, Guillem Mas Miralles, Miquel Martorell Arbona, Gaspar Socias Mora, Antoni Mateu Socias, Onofre Torres Ramis, Melcior Nicolau Jaume, Antoni Mesquida Llinàs, Joan A. Payeras Ramonell, Joan Barceló Cerdà, Catalina Barceló Mayol, Josep Oliver Verd, Rafel Pons Mairata i Felip Munar i Munar.

Administració: Martí Ferrer Sampol

C/ Es Pujol, 5 - 07230 Montuïri - Tlf. 64 66 93

Imprimeix: Tirrena, S.A. Manacor

Depòsit legal: PM 133 - 1958

Nota: Les opinions aparegudes en els articles firmats, sols són atribuïbles als seus autors.

ES GRAONS

Elogi

Els 5 partits que a Montuïri participaren a les passades eleccions municipals es mereixen un reconeixement, sobretot els candidats. Uns perquè guanyaren i no s'han extralimitat ni han fet befa, i els altres perquè han sabut encalçar la derrota amb dignitat, tot i perdent. A tots, un elogi.

Perillositat

Per mols d'indrets del poble, però sobretot pel carrer Major, mols de cotxes corren a excessiva velocitat amb perill d'ocasionar qualche desgràcia. Encara que ja ho hem dit altres vegades, repetim que seria millor que la limitassin abans que hi hagi una desgràcia. I si és necessari que l'Ajuntament hi posi discs.

BREUS

Es ribàs

Es ribàs, que es va construir a la confluència dels carrers de Dalt i de Sant Antoni perquè no s'estimbassin terres i pedres fa moltíssim anys, no fou contemplat pel "Pla Mirall", i això que necessita una reparació que el dignifiqui. Fins i tot qualche veïnat estaria disposat a fer-ho pel seu compte i despeses; però hauria de ser l'Ajuntament, previ projecte, l'entitat que ho ennoblesqui.

Robatori

La matinada del dia 13 de juny passat a la gasolinera Ses Jardines es cometé un important robatori. Sembla que els components de la "Banda el butrón" –lladres professionals– en foren els causants. Tallaren la paret, entraren a l'interior, desconnectaren l'alarma, espenyaren cables i la caixa de cabdals d'on se'n dugueren al voltant dels tres milions de pessetes. Quan el propietari, el matí obrí, es va trobar en la malifeta i ho posà en coneixement de la Guàrdia Civil. A l'acabament de juny encara no es tenia cap pista dels lladres.

Correduria Gomila

A Manacor la Correduria d'Assegurances Gomila s'ha fus amb la d'assegurances "Llevant". D'aquesta manera neix un dels grups asseguradors més importants de Mallorca. Des d'ara roman integrada en el grup Garcia-Prohens. L'objectiu d'aquesta fusió és el de convertir-se en una de les més competitives i importants de l'illa, amb un volum de negoci que superi a mig termini els mil milions de pessetes anuals.

Escoles: Vacances

Amb l'arribada del mes de juliol han acabat les classes en el Col·legi Públic i ara els alumns gaudeixen d'unes merescudes vacances; si bé, els nins d'entre 0 i 3 anys, que van a la guarderia, durant tot aquest mes de juliol encara continuaran, ja que no tancaran fins al darrer dia d'aquest mes.

Passaren les eleccions

Han passat les eleccions municipals, autonòmiques i europees i la participació dels montuïrers en aquests comicis es pot dir que ha estat massiva –el 87'2%–, sobretot perquè cadascú pretenia que el seu vot de qualque manera es deixàs sentir dins l'àmbit que convenia.

Pel que fa a Montuïri i en concret al govern municipal, aquest 13 de juny fou un dia tranquil, naturalment mogut pel desenvolupament d'aquestes eleccions. Era evident que els electors pretenguessin que guanyàs el partit que cadascú votava, tot suposant que seria així i l'elegit governaria millor el poble.

Des del punt de vista dels protagonistes s'ha de dir que la tendència de l'electorat és difícil de moure. D'aquí que els resultats no varen diferir gaire dels de les passades eleccions. Per regla general la direcció del vot continua essent la mateixa i la participació fins i tot va superar, encara que en poc, la de les darreres consultes electorals.

Tota vegada que el fet polític ens implicava a tots, era molta la gent que aquest dia estava pendent de la ràdio i TV per tal de saber tan aviat com fos possible els resultats.

A la fi de la jornada, ja un poc passat la mitja nit, s'extengué per la vila el desenllaç final. Resultaren victorioses pel que fa al nostre poble, les llistes dels

partits tradicionals –PP i PSM-PSOE– encara que aquesta vegada les formacions socialistes anaven en coalició. I aquest fet –els números canten– no no els va donar el resultat que esperaven i hauran de continuar a l'oposició.

Així que, a partir d'ara, el PP emprèn una nova etapa encapçalada per un nou batlle. Des de Bona Pau li desitjam un període esplendorós amb un anhel –això sí– que escolti de veres els regidors de l'oposició. No jutjam el que s'ha fet fins ara, però consideram que, de cara al futur, l'equip de govern municipal ha de saber el sentir l'opinió dels quasi 700 montuïrers que els recolzaren, encara que fossin més –850– els qui donaren la confiança al PP. Així, entre tots, les decisions podran esser més eficients.

D'aquesta manera esperem que aquests futurs 4 anys, que suposaran l'acabament dels segle XX i el començament del XXI, sien beneficiosos per a Montuïri. Des d'aquestes planes intentarem a la mesura de les nostres possibilitats donar una ma, encara que no serà mai decisiva, perquè Montuïri progressi dins un clima d'agradosa convivència, orientada, dirigida, impulsada, controlada... pels 11 regidors que ara comencen una nova etapa.

O. Arbona

Dos dits de seny

Peresa

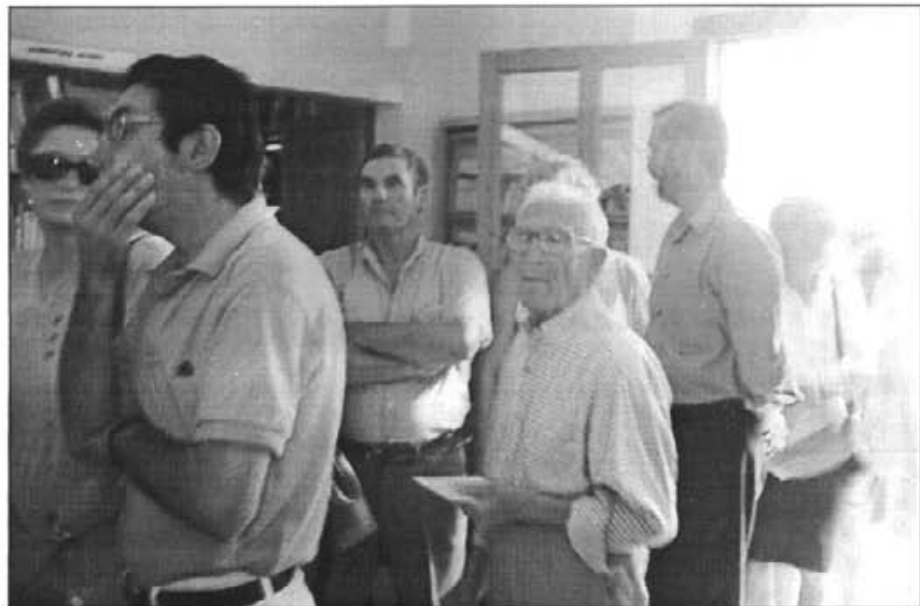
Tothom sap que peresa és sinònim de ganduleria, repugnància, descuit, deixadesa... en les coses que estam obligats a fer o de qualque manera hauríem de dur a terme. I quan aquestes omissions esdevenen habituals, són una adversa disposició d'ànim i s'arriba a una desgana, desinterès, negligència... que condueixen a situacions que poden arribar a ser desesperants.

Entre d'altres, dins el món trobam persones amb dues tendències contràries, les quals podrien desequilibrar-se mútuament: la tendència a l'activitat i la tendència al repòs. Dues inclinacions que podrien arribar a ser malalties: l'excés de repòs, que és peresa, i l'excés d'activitat o activisme o atafegament o afany. Per això és necessari que no manqui el seny en el transcurs de la nostra vida. La vertadera voluntat no consisteix a crispar-se desesperadament realitzant un esforç ineficax, sinó a aprendre a dominar-se a fi d'agafar bons costums.

Hem de pensar que les persones tenen, segons els seu caràcter, unes disposicions desiguals en dur a terme una activitat. En trobam que donen la impressió d'estar sempre cansats, que no tenen desig a fer res, que mostren una peresa exagerada quan han de dur a terme un treball determinat; o no tenen cap interès ni senten responsabilitat de cap classe en la realització d'una determinada obra. D'aquell que és pausat, calmos, lent, pesat, gandul, malfeiner... deim que és un peresós. N'hi ha fins i tot parsimoniosos en el reflexionar o que reflexionen tant, abans de decidir-se a fer una cosa, que en posar-se a fer-la, una persona normal ja la té acabada.

Els peresosos corren el risc de ser desequilibrats i insociables, però amb esforç i voluntat poden esser persones ben normals.

Salomé

Més del 87% d'electors montuïrers anaren a votar el dia de les eleccions

Quan tres i dos no fan cinc

Si he dir la veritat, els resultats de les eleccions m'ha sorprès en tots els sentits: m'ha sorprès relativament, és clar. Per exemple: hom es demana com és possible que una coalició preelectoral entre dos grups, sense cap tipus de pacte amagat, sense cap tipus de suposada coacció postelectoral, no obtengui la majoria suficient per a poder desenvolupar el canvi necessari per al mateix joc democràtic. No, poques vegades en política s'actua d'una manera tan oberta i elegant. No obstant això, tres i dos no fan cinc, en política. I sobretot si aquesta política és municipal.

També s'ha de dir que a nivell autonòmic ha estat sorprenent el resultat. Molt. Vejam: ens trobàvem amb un partit polític, el PP, que, d'antuvi, tenia la majoria absoluta. Que alguns diputats passaren al grup mixt al llarg de la darrera legislatura; que, tot i tenir la majoria absoluta hi ha hagut tres presidents de govern, un amb més desvergonya que l'altre a l'hora de les substitucions; que un dels presidents s'ha salvat de la presó perquè el delictes havia prescrit; que s'han convertit les illes en una ratonera sobresaturada i on la convivència cada dia és més insuportable; que al llarg de setze anys del mateix govern s'havien creat unes xarxes de favors i contrafavors que tenien poc a veure amb l'esperit democràtic, fins i tot amb amenaces de pèrdua del lloc de treball... I no obstant aquesta magnitud no

s'ha tret majoria absoluta. És gairebé un miracle.

El repte, a nivell autonòmic, és d'una immillorable ocasió per aconseguir que el seny, la professionalitat, la igualtat d'oportunitats, esdevinguin els paràmetres que han de tornar a la nostra comunitat el camí de la raó i no el favoritisme, de la justícia i no de la coacció i la mentida. Aquests propers quatre anys han de servir per rentar molta roba, molta d'ella ja és foradada i estripada, però sobretot cal molta netedat. Setze anys serveixen per estroncar moltes coses, massa.

Però tornem a nivell local. Em varen sobtar unes declaracions d'una persona amb responsabilitat a l'Ajuntament de Montuïri els propers quatre anys. Deia que els veïnats del poble havien de comparar els anys en què una altra opció va governar l'Ajuntament amb els darreres vuit anys. No conec aquesta persona, però aquestes declaracions diuen molt poc del tarannà democràtic, obert, objectiu i de servei que ha de tenir i aparentar un responsable polític, sigui de la ideologia que sigui. Ja sé que a nivell local no es pot generalitzar el ventall de votants d'una determinada formació per raons estrictament ideològiques: aquí hi juga un paper molt important la relació familiar, la coneixença individual, les petites coses que, en un altre nivell, passen desapercebudes, el favoritisme que en un moment determinat s'hagi pogut fer. No

crec que sigui positiu per a ningú la coacció, la por, allò d'inculcar que "si vénen els altres serà un desgavell". Hem seguit la campanya electoral i la veritat és que hi ha hagut grups i persones d'una exemplaritat senyorial i digníssima. Ja sabem que això no sempre es capta, però, des de la llunyania s'entreveu qui pot dur endavant un projecte amb la col·laboració i l'empenta de tots, o aquell qui només vol que els "seus" hi participin, com si, als altres, se'ls hagués de negar el pa i la sal. Es compleix i llarg el camí de l'aprenentatge democràtic!

Felip Munar i Munar

Manera
MATERIALS DE CONSTRUCCIÓ

**FABRICACIÓ
DE
BALUSTRADA**

Magatzem i Oficina:	Tlf. Magatzem:	64 67 44
Cart. Manacor, km. 28'5	" :	64 60 95
	" Particular :	64 61 73

07230 Montuïri (Mallorca)

Programa Confiança.

Guanyarà sempre

Confis
De
Vacances

**"SA
NOS
TRA"**

CAIXA DE BALEARS

OPORTUNITAT PER AL MÓN DE LA CONSTRUCCIÓ
FELIÇ AMB EL COMPLETAMENT DE LA TUA OBRA D'ESTRUCTURA I MONTAJE DEL GOVERN SALEAR 2006/07

"MONTUÏRI; VELLES I NOVES PROPOSTES ETIMOLÒGIQUES" - I

MONTUERI: la primera forma documentada del topònim

Segons el text àrab del *Llibre del Repartiment de Mallorca*, es transcriu una gran zona de l'illa de Mallorca, com el districte o "juz" àrab de **M.N.T.UY** (fol 36v).

Encara existeix una constància documental més antiga del topònim, ja que quan s'estan enllestint les condicions de la participació armada de Jaume I i els seus barons contra la "Ciutat de Mallorca", en els pactes firmats el **23 de desembre de 1228** a Barcelona trobam un advertiment expressat per Nunyo Sanç, relativa als seus drets sobre un castell de Mallorca: "**Meo castrum de Montueri**" el qual sembla ser pertanyia als seus avantpassats del Sud de França (Montpellier)².

"Castrum, o Castri"³, era com s'anomenaven les petites fortaleses d'aquella època; el "Castrum Lupino de Llubí", "Castrum de Olorono" a Alaró, o el "Castrum Santueri" a Felanitx.

Solien posseir unes estupendes característiques geo estratègica: al cap de munt de turons o pujols de difícil accés, ben protegits, amb àmplia vista de l'entorn, i prop de fonts, llacunes, rius i terres fèrtils.

Com veim idò, la primera forma documentada d'aquest topònim es "**MON-TUERI**", i la segona, en el text àrab del "Repartiment"; "**M. n. TÛY**".

En el segle XIII apareix freqüentment com **MONTUERI, MONTUERI, MUNTHUERI, MONTUYRIO, MONTETUERI, MONTISTUERI, MUNTOHERI, MONTOERIO, MONTOERI, etc. etc.**

(Continuarà)

José Fco. Argente Sánchez

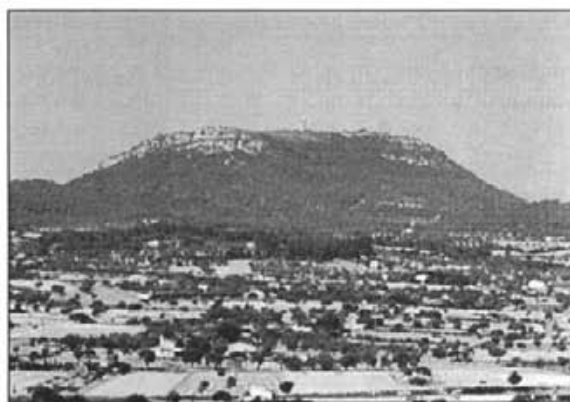
1) Crec que l'error de molts historiadors i etimologistes es troba en pretendre que el topònim "Montuïri", es refereix a l'actual poble de Montuïri, els començaments del qual s'han de situar a l'entorn del 1300; en lloc del districte musulmà de (M. n. TÛY) que agafa els actuals termes de: Lluemajor, Montuïri, Algaida, Campos, Ses Salines i Santanyà; documentat amb anterioritat a la conquesta de Mallorca per Jaume I.

Personalment crec que el topònim es refereix a la muntanya de Randa i a tot un am-

ple territori al seu entorn. Ja que, actualment, en el poble de Montuïri, s'esmenta a la muntanya de Randa amb el nom de "**Puig de Montuïri**". I els pescadors de la costa Sud de Mallorca marquen encara, els seus "bancs de pesca", quan "**veuen Montuïri**" (no el poble actual, que és invisible des de la mar, sinó la muntanya de Randa). És la muntanya central del pla de Mallorca, com a Menorca el Puig del Toro. *La vila de Montuïri amb bastant probabilitat agafa el nom de Puig de Montuïri o muntanya de Randa; origen a la vegada del nom de "juz" o districte islàmic que visualment controlava.*

2) "*Signum Nunonis Sancii qui iuro me iturum et ducturum C milites et servientes salvo tamen iure meo Castri de Montueri et donationem quam inde habeo*" (L. Pérez "Corpus documental balear: reinado de Jaime I", Fontes Rerum Balearum t 1, pp. 18-19) 1977.

Aquesta dada va crear alguna confusió entre certs historiadors, tossuts en cercar el "castro Montueri" en l'actual vila de Montuïri; arribant fins i tot Berard i Terrassa a parlar del "*castell del puig de Sant Miquel*"; quan l'evidència arqueològica és que no sembla existir cap resta de castell pre-islàmic en el Puig de Sant Miquel -a no ser una important necròpolis-, ni a la vila de Montuïri actual -a no ser restes d'edifica-

Enca ara s'esmenta la muntanya de Randa amb el nom de "**Puig de Montuïri**"

cions talaiòtiques a la zona del Molinar i "Sa Corona"

A més; altres documents, com Quadrado "Conquesta de Mallorca p. 327 i 418 citen correctament, al meu entendre, "Castrum de Santueri" i fins i tot "Sancverio" (P. de Bofarull) o "iure meo de Scunerio" (sic).

Finalment i com a determinant; quan Jaume I conquesta el 1231 el Castell de Santueri a Felanitx, la seva propietat i jurisdicció posterior va pertànyer, tal com s'havia reservat i acordat, a Nunyo Sanç fins el 1241, quan va tornar passar a mans del Rei. Sembla evident, idò, que "**meo castro de Montueri**" es referia al "**castrum Santueri**" de Felanitx; que figura després, en el segle XIII amb les formes: **Sancto Tuerio, Sancto Tuyrio, etc.**

3) Del llatí "Castrum- i" = Castell, fortificació, fortalesa, alcàsser, ciutadella.

TOLDOS

Hnos. MIRALLES

- Toldos • Capotes •
- Falsos sòtils •
- Sòtils de policarbonat •

C/. S. Rafel, 84 • Telf.: 971 24 59 09 • Fax 971 24 63 19
Telf. mòbil: 907 11 12 01 • 07008 Palma de Mallorca

Cançons den Biel: entre gloses i poemes

L'art de passejar

Quan tenia més bona cama, sempre vaig tenir la sort de saber caminar sense anar en lloc. Això, en el camp, vol dir assaborir cada brot tendre, cada ocell, cada nigul. Fer-ho a les ciutats és ni més ni manco que oblidar-se dels monuments que surten a totes les postals i descobrir aquell finestró, aquell cap de cantó, aquella balconada. Com més gran era la ciutat més apreciava les seves possibilitats d'admetre i sorprendre un caminant sense més penjaroll que els ulls ben oberts i l'esperit esponjós per engastar-se en qualsevol besllum de bellesa que es posi a l'abast.

Les mans a les butxaques, el cor obert i el rellotge enfora són, sens dubte, una de les millors maneres de fer turisme.

Descobrir cada racó de Roma val un món, emperò aquell emparralat verd i ufanós que engalanava una terrasseta penjada a les escales de la *Piazza Spagna té*, en la cadenera engabiada a qui donava ombra, un dolç regust.

Potonejar per Nova York a més del perill de ser assaltat per una colla de negres, és tocar amb la mà el cap curucull de l'anomenada civilització de consum; emperò descobrir aquells hortets de només un parell de metres quadrats que els jardins d'una cèntrica avinguda neoyorkina, els emigrants italians han aconseguit fer seus i cuidar com si fossin enca-

ra a la Toscana, puc assegurar que em va deixar més astorat que les veïnades *Torres Gemelas*.

Molts d'anys enrere, quan encara les mèrleres niaven els matolls del Passeig del Prado i els bancs eren lloc on asseure's a l'ombra, Madrid era una ciutat on passejar amb les mans a les butxaques, el cor obert i el rellotge aturat; era, no només possible, sinó quasi obligat.

Amb una d'aquestes passejades, un horabaixango d'un hivern que ja badallava, si mal no record, devers la Glorietta de Bilbao, al centre de Madrid em vaig topar amb ells.

No tenien res d'especial, eren només una parella de vells que passaren al meu costat. Per això i per qualche cosa més que no sé explicar, es guanyaren aquesta cançó:

Passaren al meu costat

Anaven arredossats just un en l'altre,
les mans agafades, el seu pas, curt.
Tenien la mirada freda i trista
del qui saber-ho tot, no espera res.
Ella,
amb la seva cara, encara empolvada,
semblava dur-lo a fer un passeig.
Ell,
pel pes dels anys més abatut,
era com l'arbre de la muntanya
que les ventades mai no han retut.

No es deien cap paraula i es que arriba un temps on hi sobra el xafardeig.

Ja en sabien prou de la vida i tot ho duien embolicat a l'esquena amb els records.

Anaven caminant son costa avall amb les mans agafades i el pas curt. Passant al seu costat jo vaig sentir un nuu al coll, just un calfred.

Què llarg ha estat al món el seu camí,
què curt lo que els queda, què curt i estret!

Biel Camps i Ferrer

(1971 juny 1999)

Glosa

S'olivera de Ses Tres Creus

Que no heu vista s'olivera
que davant Ses Tres Creus està!
A jo em varen demanar
que de quina raça era.
És mallorquina i molt vella
i és qüestió de manguera
per ajudar-li a aferrar.
Tardarà molt a fruitar,
per viure haurà de xupar
damunt es lliàs de pedra;
li han fet una pastera,
si plou s'aigua no hi llenega,
pentura se salvarà.

Amador Font

música bar

Ca Na Poeta

Carrer Major núm. 7 • Telf. 64 65 29 • Montuïri

S'ha dit que..!

☞ "Sembla mentida, digueren es de S'Esbart des Pla quan llegiren que encara ara, després de 8 ò 9 anys d'existència, hi hagi gent que desconeixi es seus objectius... Si hi anassin sabrien de sa cultura ecològica, de sa natura, des camins i caminois... i què és fer esport sà i saludable i tants altres caires positius i engrescadors. I es qui es pensen que es fa política van molt equivocats".

☞ Un grapat des "S'ha dit que..." des mes passat no agradaren a segons qui. Convé que no s'oblidi que tots se sentiren dins es poble. De totes maneres i des d'aquí demanam disculpes an es qui se sentiren ofesos.

☞ S'han criticat es polítics per no haver-se posat d'acord a s'hora de projectar es mítings preelectorals. En alguns hi hagué coincidència horària i no tothom pogué anar a tots.

☞ Es "gastòrum" que s'ha fet amb so Pla Mirall ha estat molt criticat. Ja se sap que és impossible fer-ho bé per a tothom, però...

☞ "Mos han fallat es qui no han anat a votar", va dir una persona ben coneguda dins un partit de Montuïri. "I això que

Davant el local de l'antic consultori, somrients, el batle que cessava i el cap de llista de la coalició PSM-PSOE, el dia de les eleccions ambdós eren optimistes

mai no hi havia anat tanta gent com enguany", li respongué s'altre.

☞ Per què a Montuïri no es feren sondejos abans de ses eleccions i ja hauríem sabut es resultats abans...? si s'haguessin endevinat.

☞ Es pronòstics que feien ets addictes a un partit, donaven es seu per guanyador. I això féu que molts s'equivocassin. Ara bé, una cosa és certa: tots es cinc partits que es presentaven –fins i tot es guanyador– esperaven treure més vots que no ets aconseguits.

☞ En es mítings preelectorals d'enguany a Montuïri no se sentiren insults ni greus desqualificacions, com anys enere. Es protagonistes han estat més educats i sa gent ho ha agrait.

☞ Ara ja han passat ses eleccions municipals. Uns estaran molt contents, a altres els tocarà esperar, però n'hi ha que per molt que esperin, millor seria que es dedicassin a una altra cosa.

☞ Hi ha lladres de poca altura i magres pretensions. Això de robar plantes dins cossiols en es carrer Major i devers plaça demostra quin és el seu instint i la seva esquivada psonalitat.

☞ Es futbolistes estan trists. Sa mort d'en "Mianos" els ha afectat. Es qui fou un des millors presidents des Torneig de sa Llum serà molt de temps recordat.

☞ Quan s'amollaren es coets durant sa proclamació des nou batle sa gent ho comentà segons es color que li va bé.

☞ Es qui esperaven que es batle cessant entregàs sa vara a s'entrant roman-gueren bocabadats. S'honor el va tenir es regidor electe de més edat.

☞ Es volia fer una foto de família per a **Bona Pau** amb sos 11 regidors d'aquesta legislatura, però com que no tots s'hi presentaren ara es lectors en seran orfes.

☞ És de suposar que amb sos tres diputats autonòmics montuïrers qualcun ocuparà un càrrec de responsabilitat i així el nostre poble en sortirà beneficiat.

☞ Abans, va dir en Canyot: a nivell regional, pactes i més pactes: això és una sobirana brutor. Si anam d'aqueixa marxa sa "Desgràcia" se n'anirà a fer punyetes.

☞ Sa Princeseta fila que fila, no sabem fins quan filarà, encara que prest o tard aquest bony esclatarà.

☞ I finalment i com pertoca hem de donar es 100 dies an es nou govern municipal, si bé no els aniria gens malament fer una bona cura d'humilitat.

Es guanyar fa riure, però...alerta!

L'Ajuntament informa

Pla Mirall

Les obres incloses dins el Pla Mirall segueixen el seu ritme. En aquests moments continua l'empedrat del carrer del Molinar avall i de les voravies d'Es Dau, on ja s'ha fet, per altre costat, la instal·lació de les faroles.

Enllumenat als molins

En el Molinar tot ja està preparat per d'aquí a pocs dies posar en funcionament l'enllumenat als molins, i al mateix temps es té previst acabar les obres al Molí d'en Ferrando amb la col·locació de la cúpula i les aspes.

Plantació d'una olivera

Fa un parell de setmanes que es va procedir a la plantació d'una olivera a la plaça de Ses Tres Creus. Aquesta iniciativa de l'Ajuntament és deu al gran interès que els veïns del Molinar han posat per embellir aquesta emblemàtica zona de Montuïri. Des de l'Ajuntament valorem molt positivament la iniciativa que han tengut els veïns del Molinar i també del carrer Major, d'adornar pel seu compte, el carrer. D'aquesta manera contribuïm entre tots a fer més agradable el nostre poble,

Campionat de futbol

Des del passat dia 29 i fins dia 31 de juliol s'està celebrant el campionat de futbol on hi participen deu equips. Com a novetat cal ressaltar que enguany aquest campionat se celebra al Poliesportiu Es Dau i l'animació no desmerix de la d'anys anteriors.

Sant Bartomeu

Ja ha començat la preparació de les festes de Sant Bartomeu i com a avanç cal comentar que enguany es farà un concurs d'alfabegueres. En ell es tracta de premiar l'alfabeguera més grossa i més ben cuidada de la vila. Les bases i els premis es donaran a conèixer molt aviat.

La nova Corporació Municipal elegida democràticament a les urnes el passat 13 de juny vol demostrar el seu agraïment a tot el poble per la confiança depositada i al mateix temps exposa que té el propòsit d'afanyar-se en tot quan sia possible perquè la convivència dins el poble de Montuïri sia de cada dia més agradable a fi que els veïns i visitants tenguin de la nostra vila una impressió satisfactòria.

El dia de les eleccions va discórrer dins un clima de normalitat i sense incidents

La Plaça de Ses Tres Creus amb l'olivera ha cobrat un nou aspecte

Associació de Persones Majors Assemblea: Nova Junta Directiva

Dia 4 de juny tengué lloc l'assemblea anual de l'Associació de Persones Majors en el local social. Es va llegir la memòria de secretaria, l'estat de comptes, es donà notícia de les activitats realitzades l'any anterior i tot seguit es va proclamar la nova junta directiva sense necessitat d'haver-hi eleccions, ja que s'havien presentat exactament el nombre de candidats que baixes hi havia. Va romandre així la nova junta directiva: President: Rafel Socias, Vicepresident: Joan Moncadas, Secretària: Catalina Quetglas, Tresorer: Rafel Amengual, i vocals: Martí Ferrer, Guillem Llull, Antònia Garcias, Margalida Noguera, Francesc Mas i Maria Miralles.

El components de la nova junta directiva de l'Associació de Persones Majors, després de l'elecció

Una olivera a Ses Tres Creus

Dia 5 fou sembrada, transplantada de la muntanya, una grossa olivera, possiblement centenària, a la mateixa plaça de Ses Tres Creus, perquè allà doni un aire més significatiu al lloc que simbolitza els darrers moments de la vida de Jesús a la Terra.

Entrega d'una batuta

El director de la Banda de Música, Pere Miralles Roca, fou obsequiat per la Federació Balear de Bandes de Música i Grups Musicals de Balears amb una reproducció en miniatura d'un faristol, batuta, partitures... amb motiu d'haver estat per espai d'un any el director de la Banda de la Federació de Balears.

Mítings preelectorals

Els dies abans de les eleccions els montuïrers foren convocats a diferents mítings preelectorals. Així, dia 4 el féu el PDP als baixos de l'Ajuntament; dia 5 UM a Can Pierers, el mateix dia i hora la coalició PSM-PSOE devora la piscina d'Es Dau, un altre dia UPB; i la nit de l'11 el PP i PSM-PSOE també acabaren la precampanya amb diferents actes.

El dia de les eleccions

Dia 13 de juny Montuïri semblava un poble inquiet i de nervis. Al llarg del dia es veia gent que acudia a les meses elec-

torals per fer valer el seu dret de ciutadania; això sí, sense cap incident. I arribada la nit, a l'hora del recompte de vots, l'ansietat es perllongà fins passada mitja nit en què se saberen els resultats definitius, els quals oferim a la darrera pàgina. Si bé cal dir que els partits que a la vila es presentaven per primera vegada (PDP, UM i SDP) no aconseguiren cap escó en el Consistori municipal, i la resta no varia. Així el nombre de regidors serà de 6 pel PP i 5 per PSM-PSOE.

Conferència sobre el temps

La persona encarregada de transmetre la predicció meteorològica mitjançant TVE a Balears, Joan Barceló, va oferir dia 18 una xerrada a la sala d'actes de l'Ajuntament sobre previsions meteorològiques a l'entorn de les dites, gloses, sentències populars, refranys, màximes, adagis... que ens han arribat dels nostres avantpassats. La sala s'omplí i l'auditori se n'anà satisfet. La conferència estava organitzada per la Comissió del 7è Centenari.

Fi de curs a les Escoles

El mateix dia 18 a les Escoles feren la festa de fi de curs. Els alumnes gaudiren de debò amb multitud de jocs d'aigua i el vespre, en una festeta amb música, hi foren convidats els pares acompanyats dels seus fills. Soparen de tremp i altres llepolies i la vetlada s'allargà algunes hores.

Fi de curs de l'Escola de Música

Amb un acte cultural-recreatiu-musical els components de l'Escola de Música, familiars i públic en general celebraren a la Sala Mariana dia 25 la festa de fi de curs. Els assistents sortiren satisfets.

Gabriel Matas investit batle

Dia 3 d'aquest juliol amb bastant espectacular els 11 regidors (6 del PP i 5 del PSM-PSOE) elegits a les eleccions del 13 de juny passat, a la sala d'actes de l'Ajuntament prengueren possessió dels seus càrrecs. Per majoria fou elegit batle Gabriel Matas Alcover, qui va rebre la vara de mans del regidor de més edat, Raimundo Arbona. Matas va agrair la confiança que li han depositat i demanà col·laboració tant als del seu partit com als de l'oposició, si bé aquests no romangueren satisfets perquè, digueren, l'acte no s'havia desenvolupat segons les normes establertes, particularment perquè no s'havia donat compte de com es trobava la situació econòmica de l'Ajuntament.

Els concursos literaris

Es recorda que el proper 26 de juliol acaba el termini per presentar els treballs als concursos de Conte Curt i Juvenil

Gabriel Matas Alcover, nou batle de Montuïri

La seva línia política serà continuista

Des del passat 3 de juliol Gabriel Matas Alcover (PP) és el nou batle de Montuïri en substitució de Joan Antoni Ramonell, qui, després d'haver-ho estat els darrers 12 anys, aquest dia li entregà la vara.

Gabriel Matas és una persona bastant coneguda dins el poble perquè sempre hi ha viscut. Va estudiar aquí, al Col·legi Públic com també es traslladà a Lluçmajor per continuar Formació Professional de primer i segon grau fins assolir el títol de tècnic en l'especialitat administrativa.

Però, com és sabut, li agrada molt el futbol, tant que començà a practicar-lo jugant amb equips infantils quan sols tenia 7 ò 8 anys i no ho va deixar fins prop dels 30. Quasi sempre ho féu amb equips de Montuïri en totes les categories fins arribar a jugar la promoció per ascendir a 2ª divisió nacional B. Entre i entre, durant aquests quasi 20 anys ha jugat també amb el CIDE, Algadía, Manacor i Cardassar. I acabat el període d'activitat futbolística, passà a ser directiu i aquesta darrera temporada, com a president del CE Montuïri.

I ara, per a ell, comença una nova tasca amb una responsabilitat excepcional: la de governar el nostre poble. Així exposava la línia política que pensa posar en pràctica:

– Seguiré amb la línia política desenvolupada durant aquests darrers dotze anys, ja que aquesta és la nostra proposta i és el que la gent de Montuïri ha decidit.

– **Ja tens pensat quines han de ser les teves primeres determinacions?**

– Una de les primeres i urgents mesures serà la de coordinar les diferents àrees del nou consistori i posar-nos a fer feina. De fet ja hem començat a preparar les festes de Sant Bartomeu.

– **Quina actuació consideres preminent per al poble?**

– El Pla Mirall s'ha de continuar tal com estava programat i es duran a terme totes les obres previstes. Actualment estam realitzant l'empedrat de les voravies d'Es Dau i seguirem amb les obres del Molinar.

– **Quins objectius consideres que haurien de ser els primers?**

– El primer objectiu és atreure cap al nostre poble el turisme de qualitat. Aquests dos primers anys acabarem les infraestructures, com són el Pla Mirall i la il·luminació i rehabilitació dels molins fariners de la zona del Molinar. Posarem en funcionament la Fundació de Son Fornés amb el seu museu arqueològic ubicat al Molí des Fraret... Solucionarem el tema del trànsit dins el poble i durem a terme la creació del pavelló cobert.

– **La gent diu que s'han gastat molts de doblers, massa. Quina serà la vostra línia econòmica?**

– S'han de gastar els doblers prevists als pressuposts aprovats pel ple de l'Ajuntament. Les despeses pot ser semblin elevades, però estan en relació a les feines realitzades i per realitzar, a fi que el nostre poble disposi de les infraestructures modernes i adequades als canvis que inevitablement duen els temps.

– **Sobre els regidors de l'oposició, què penses?**

– Esper que facin una oposició constructiva, que sigui pensant en millorar el benestar de tots els montuïrers.

– **Per altra part i pel que sembla encara ets també president del CE Montuïri. Penses continuar desenvolupant els dos càrrecs?**

– Estam en un moment de transició. En aquests moments la lliga ha finalitzat, les eleccions han passat i és tal vegada un moment per pensar en els pros i el contres de compartir ambdues responsabilitats; tan diferents i a la vegada tan lligades pel que fa al contacte directe amb la gent de Montuïri.

– **Què penses o opines del que serà el nou equip de govern que ara comença?**

– És el millor equip per governar aquest Ajuntament; un equip que, com ja ha demostrat durant tot el temps de preparació de les eleccions, està il·lusionat a fer feina per a tots els montuïrers, sense excloure ningú.

– **Tens algun projecte especial per al nostre poble que no s'hagi desvetllat?**

– Tots els projectes que hem presentat en el nostre programa electoral són determinants, i en tots hi posarem un interès especial perquè es duguin a bon terme. Però especialment vull remarcar la importància de crear noves empreses montuïreres i noves alternatives, a fi de poder oferir nous llocs de feina per a la gent del nostre poble.

– **Ja, per acabar, des d'aquestes pàgines, voldries participar alguna cosa especial als montuïrers?**

– Vull donar les gràcies i agrair la confiança depositada en el meu persona i en tot l'equip del Partit Popular de Montuïri. I posar-me a disposició del meu poble per a tot quant qualsevol veí pugui necessitar. Les portes de l'Ajuntament estan obertes per a tots.

O. Arbona

Més Informació

Assemblea de la Cooperativa

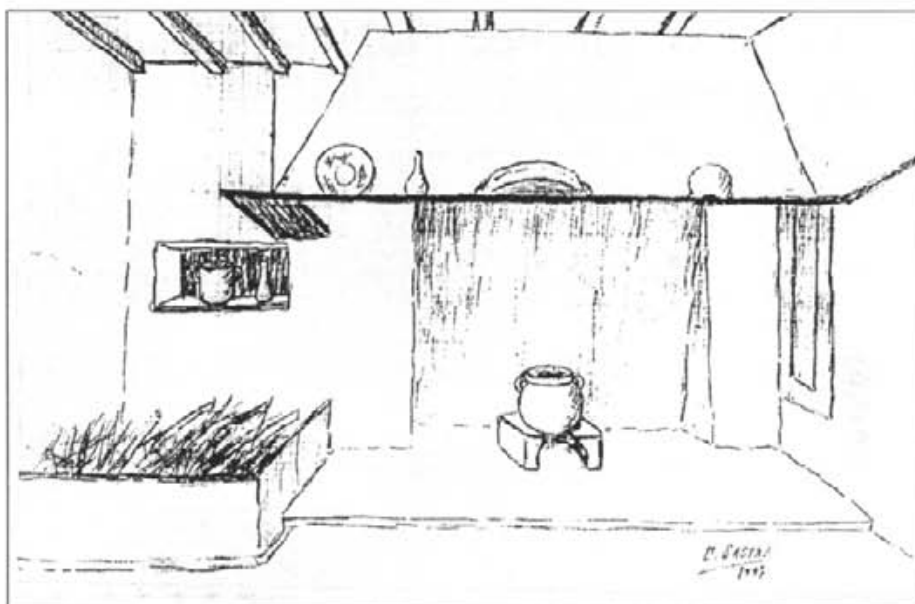
Amb la finalitat de donar compte del moviment de mercaderies corresponent a l'any 1998 i informar al soci d'altres assumptes d'interès, el passat 28 de maig la Cooperativa Agrícola celebrà l'Assemblea General ordinària a la qual el gerent, Gaspar Mas, explicà les maneres de com és la comptabilitat de la Cooperativa i donà compte de l'estat de situació, moviment de mercaderies, estat general de comptes a 31 de desembre de 1998 i que foren:

Ingressos: Vendes, comissions, subvencions, ingressos financers i altres: 98.282.528 pessetes.

Despeses: Compres, variació d'existències, despeses personal, serveis exteriors, tributs i altres: 97.980.726 pts.

Superàvit: 301.802 pessetes.

D'entre els interessants temes cal destacar que, segons consta al llibre d'actes del desembre de l'any 1949, es va formar la primera junta rectora de la Cooperativa. Per tant, enguany es compleix el cinquantè aniversari de la seva fundació. Des de **Bona Pau** la junta rectora vol avançar que amb motiu de tal esdeveniment se celebraran diversos actes recreatius i culturals i es convidarà tot el poble a participar-hi.

Cuina de les cases de Son Mojà

(Dibuix de Catalina Sastre)

Nota d'UM

En nom dels candidats d'UM donam les gràcies a tots els montuïrers que el passat dia 13 de juny ens van donar el seu vot de confiança. El resultat fou més o manco l'esperat, ja que érem novells (era el primer cop que UM tenia representació dins Montuïri).

Volem fer constar que les nostres intencions segueixen essent les de treballar pel poble, i desitjam que aquesta formació es consolidi i ens tenguin present d'aquí a quatre anys. Gràcies.

Aina Mª Bauçà Servera

Temporada de caça

Dia 3 d'aquest mes de juliol haurà començat la temporada de caça de 1999,

però sols es podrà caçar a l'aguait, fins que dia 13 s'obrirà la caça amb cans. A l'aguait es disposarà dels dijous i diumenges i amb cans, els dimarts i dissabtes. A partir del 15 d'agost es podrà caçar la guàtlera i el tudó. Els dies assenyalats són els dimarts, dijous, dissabtes i diumenges. I ja a partir del segon diumenge d'octubre es podran caçar les perdius i la resta dels animals permesos fins a l'acabament de la temporada.

Papereres a plaça

El darrer dia d'aquest mes passat es varen instal·lar les 3 papereres, ara noves, que hi havia a plaça: dues a la mateixa plaça, davant de la casa de la vila i l'altra davant la rectoria.

Glosa

A la meva neta

Es deset de maig va néixer,
sa meva neta, aqueix dia;
mos dugué molta alegria,
feia temps que m'ho sentia
que Déu mos conseguiria
una colla com aqueixa.
Jo vaig prometre una festa,
si anava bé li faria,
pes temps que em queda de vida
si tenc memòria ho voldria
amb so meu net per sa nina
es brufar-la en aquest dia.
Va bona i la veuen créixer,
com és Francisca Maria;
és molt gran, guapa i divina;
de per tot, la trob perfecta.

Amador Font

séléct'

RECURSOS HUMANOS ETT, S.A.

**Necessitam urgentment:
CAMBRERES DE PISOS
AJUDANTS DE MENJADOR
AJUDANTS DE CUINA
RECEPCIONISTES AMB IDIOMES**

**Interessats: Enviar CV amb fotografia
Select RRHH STT S.A.
Carrer Baix des Cos, nº 13 - 07500 MANACOR**

Gabriel Rigo Fiol viu a l'Argentina des de 1943

Relata vivències de la guerra civil espanyola –"quan l'Ebre bullia"– i de la vida sudamericana

La present entrevista vol esser un diàleg amb una persona que, com molts de joves, en els anys 30 aspiraven trobar un treball estable i formar una família. Quan deim un treball, no ens referim als nombrosos llocs de feina que actualment exisyeixen i que es poden ocupar amb la corbada posada. Si de cap a cap d'any havien d'agafar el mànec es donaven per satisfets.

Mirant les fotografies de la primera meitat del segle actual, podem veure semblants seriosos; a bastants de personatges se'ls nota que els seus ossos es destaquen davall la roba. No duïen massa greix. Algun d'ells amb la cara xuclada i assaonada per les inclemències del temps. En Gabriel Rigo Fiol fou un d'aquests joves dels anys trenta. A molts d'ells, no especialitzats en cap treball, els deien bracers. Treballaven en la feina que sortia. I quan deim feina, s'ha d'afegir que era dura.

Quan ens abraçam, acabat d'arribar de l'Argentina, venen a la memòria aquells anys. Un poquet taciturn i no massa conversador, el veim ara amb unes maneres més suaus. No ha envellit massa, però en la seva cara i comportament s'hi veu el pas dels anys. L'experiència que li ha donat la vida, fa que miri el món que l'enrevolta com si estàs de tornada de moltes coses. Podríem dir

que encarna la imatge de l'emigrant clàssic dels anys 40-50.

Va néixer a Montuïri el 21 de juny de 1919. Té una germana més jove: na Sebastiana. També un fill i una filla: Joan i Isabel. El primer nascut a Montuïri, la segona, a Argentina. Es casà amb Joana Aina Fullana Socias l'any 1943. De nin a Montuïri va anar a classe amb el vicari Munar i amb el mestre Mir.

– Una vegada et posares o posaren a la feina, en què treballares en el Montuïri dels anys 30?

– Quasi sempre vaig treballar al camp a jornal, a les possessions de Can Ferrando, Son Trobat i Son Coll, fent de pareller, les messes i tots els treballs del camp. Fins i tot vaig fer feina a les carreteres de Pina, Porreres i més en avant a la carretera del puig de Sant Miquel.

– Com era l'ambient laboral en el nostre poble la dècada dels anys 30 i principis del 40?

Vacil·la un poc abans de contestar.

– De llavors a avui hi ha un abisme. Aleshores no érem massa exigents. Estàvem avesats a sofrir i tenint en compte aquest detall, ens conformàvem. Consider que no vivíem malament. El més important era que la feina no mancàs, tot i que el treball era dur. Jo guanyava un duro diari, llavors era un bon jornal, però havíem de fer el cap viu. En el poble hi havia molts de menestrals.

– En què passàveu el temps o us divertíeu?

– Els dissabtes o diumenges, al cinema, a passejar els diumenges el vespre per aquell fabulós passeig de plaça, que no he oblidat mai. Entre setmana, al cafè algun vespre en companyia dels amics, a fer un comentari dins la barberia, a festejar... També vaig jugar al futbol amb el partit de les esquerres. Duïen la camiseta vermella com l'equip nacional. Encara record com estava format l'equip!

– Endavant, Biel. Dona'ns, per favor, la formació d'aqueix grup que, com altres, jugàveu per fer esport.

Somriu lleugerament, com si es tractàs d'una il·lusió de joventut.

– Porter: Miquel "Serra"; defenses: Biel "Pellusco" i Biel Rigo; interiors: Pere "Badia" i Joan i Biel "Borreió"; mig-centre: Joan "Pellusco"; mitjos: Jordi "Soldadet" i Biel "Muix"; davant: Mateu "Confiter".

– Recordes algun partit destacat?

Super Montuïri

Extens assortit

Gran varietat de productes d'alimentació

Peix congelat • Carnisseria

Xarcuteria • Fruita i verdura

"Panaderia" • Pastisseria • Rebosteria

Servei a domicili

C/ Es Dau s/n

Tlf. 64 67 60

Montuïri

– Idò sí –ens diu capejant–. El darrer partit que férem fou a Porreres. No l'acabàrem; ens donaren pedres i vàrem haver d'abandonar abans d'hora. Era un diumenge. Quan arribàrem al Dau vàrem saber que havia esclatat el Moviment. Ningú de nosaltres anà a la Societat Republicana a canviar-se la roba, som solfem fer. Cada un partí directament cap a ca seva.

– **Què ens pots dir del teu servei militar?**

– Per a la nostra joventut fou una dura experiència.

– **Anares al front de guerra?**

– Per això ho deia precisament. Em feren incorporar el 10 de març del 37 a Palma. Més envant ens dugueren a Artà i, temps després, amb tren pel túnel, al moll de Palma, des d'on embarcàrem en el "Marqués de Comillas". Desembarcàrem a Càdis d'on seguírem cap a Burgos. En aquesta ciutat ens formaren en companyies de morters. Jo pertanyia a la 6ª. Tot seguit, al front de l'Ebre.

– **La teva experiència del front de l'Ebre?**

Mou el cap lleugerament de banda a banda.

– Només et diré que quan arribàrem a les nostres posicions, l'Ebre bullia; estava en plena batalla. No podíem avançar ni una passa. Les forces del govern aquí es defensaven molt bé. D'aquella lluita se n'ha escrit molt. Fou una carnisseria. Aquí va morir un montuïrer: en Toni Cerdà (de Sa Torre). A més, no hi havia res per menjar; ens alimentàvem del raïm de les vinyes de per allà.

– **Sempre estigueres al mateix front de guerra?**

– No. De l'Ebre la meua unitat partí al front de Toledo per ajudar a rompre les línies de resistència. Després cap a Catalunya, passant per totes les seves províncies, i fins a Port Bou. Sempre a peu. Fou terrible. Sempre escassos d'aliments. Record que trobàrem devers una quarterada de cols espigades i quan vàrem haver passat havia desaparegut. Ens les havíem menjades. Des de Port Bou a Múrcia on em llicenciaren el setembre del 39.

– **Tengueres algun contratemps seriós durant el teu pas pels diferents fronts de guerra?**

– Poca cosa. Un projectil d'artilleria

esclatà prop de mi i una gran pedra em ferí a una mà, però aviat vaig estar d'alta. Moments de perill, molts, com és natural.

– **I arribam als anys 40...**

– Els difícils anys quaranta! Els temps eren durs. T'esclataves de feina i els doblers no retien. Amb la meua dona prenguérem la decisió d'anar-nos cap a l'Argentina, com molts d'altres.

– **Fou llarga la travessia?**

– Sí. Embarcàrem amb el "Campana", un vaixell francès des del port de Marsella. El viatge fins al port de Bons Aires durà 19 dies.

– **Què sent, com es troba un emigrant arribat no fa gaire a una nova terra i entre gent desconeguda?**

– Se sent molt estrany. Els primers anys no podíem aclimatar-nos. La gent d'allà tenia un altre mode de ser, uns altres costums...

– **Quina fou la teua primera feina fins que t'assentares allà definitivament?**

– Vaig començar fent de podador de melicotoners i pruneres. Prest vaig dominar l'ofici. Guanyava molt. Als 8 anys d'aquest treball, amb els estalvis i ajuda estatal, comprava 25 quarterades on hi vaig plantar 7.000 melicotoners. Tot ho feia jo i la cosa anava bé; de tal mode que el 1971 vaig comprar 60 quarterades més on hi vaig sembrar 18.000 noves plantes. Sempre m'he dedicat al mateix treball. Cada dia, durant la recol·lecció, duia dues camionades de melicotons a Bons Aires, capital.

– **On us instal·làreu?**

– Molt prop de la ciutat de San Pedro, a la vora del riu Paraná, dins la província de Bons Aires. Aquí vivíem tota la família... fins que fa quasi dos anys morí la meua dona, na Joana Aina...

S'atura un breu moment per eixugar-se els ulls. Poc temps després continuam la conversa.

– **Quins són els emigrants que més abunden?**

– N'hi ha de diverses nacionalitats, però els que més abunden són els espanyols i italians. Dins San Pedro hi viuen molts de mallorquins.

– **Us relacionau?**

– Sí. Tenim la Casa Balear on ens hi reunim, com vosaltres al vostre club de

Montuïri. També organitzam festes. Tots els nostres paisans i descendents parlen el mallorquí.

– **Quina característica distingeix els mallorquins?**

– Són molt treballadors i estalviadors. Enyoren la seva terra, ells i els descendents. Són molt ben vists per tota la comunitat argentina.

– **Hi ha inquietud per saber noves de la nostra illa?**

– Sí. Hi ha un interès gran per saber notícies de Mallorca i de tota Espanya. Veim molt i estam al corrent del que passa al nostre país a través de la TVE, especialment per la 2ª cadena.

– **Rebeu alguna publicació de Mallorca?**

– Jo reb mensualment la revista **Bona Pau**, i m'és una gran satisfacció quan la tenc en les mans. Mitjançant aquesta publicació estic al corrent del que passa al meu poble.

– **Els millors anys de la teua vida?**

– Sens dubte estant a l'Argentina, quan havia començat a independitzar-me, junts amb la meua dona i els fills. En tots els meus treballs sempre he tingut l'ajuda de la meua dona; una gran ajuda.

– **Un comentari sobre la Mallorca que deixares els anys 50 i la que has trobat actualment?**

– Oh! La Mallorca que jo vaig deixar no té res a veure amb l'actual. He venut quatre vegades, però el canvi més gros l'he observat en les dues últimes. Díficil reconèixer l'illa que vaig deixar amb l'actual.

– **Quins són els records més entranyables que guardes del Montuïri de la teua joventut?**

– Tenc sempre present, com he dit abans, aquell passeig multitudinari de la plaça els diumenges el vespre, el cinema petit i acollidor de Can Sampol, els horabaixes jugant al futbol... Tantes coses...!

No és solament en Biel el qui enyora fets i esdeveniments del passat. Curiosament gent ja major del nostre poble evoca també malenconiosament una època, un món que era el seu. Un món que ha donat mil voltes, canviant, i que ja no és el que era.

Miquel Martorell Arbona

La banda de música de Montuïri tocà a Cuba

Participà a la I Trobada Internacional de Bandes de Concerts Bayamo 99

Organitzat per Institut Cubà de la Música i convidats per Aida Diaz Núñez, Directora d'Eventos Internacionals del Ministeri de Cultura d'aquell país, la Banda de Música de Montuïri, en representació d'Espanya i juntament amb altres bandes, va participar a la I Trobada Internacional de Bandes de Concert que es va celebrar a Bayamo (Cuba) a mitjan mes de juny passat.

La nostra banda, reforçada amb músics d'Algaida, Alcúdia, Porreres i Capdepera, ja que per motius exàmens no s'hi podien desplaçar tots els montuïrers, va oferir allà, a més de Bayamo, altres concerts a Jiguani i a Manzanillo. A la primera d'aquestes ciutats foren extraordinàries les atencions que els cubans tengueren amb tots els montuïrers, on els oferiren obsequis, rams de flors a les dones i productes típics d'aquell país, a tots.

A la tornada els expedicionaris comentaven l'alt nivell dels components de les bandes d'allà, on pràcticament tots els músics són excepcionals professionals. També recordaven les seves intervencions a la televisió d'aquell país, com també agràien l'obsequi d'una partitura d'una peça musical molt bona i arrelada allà: "Rumbo a Bayamo", tan ben valorada que fins i tot necessitaren una certificació d'autenticitat perquè po-

Els músics montuïrers a Cuba amb el guia

gués passar la duana. Reberen també un diploma de reconeixement i una medalla commemorativa de la trobada. Davant tots aquests obsequis, els nostres músics varen correspondre oferint-los la senyera de Mallorca.

Els concerts que donaren foren retransmesos per totes les emissores de ràdio cubanes, motiu pel qual molta gent que viu allà i es descendent de mallorquins, encara que no visquessin a la po-

blació del concert, s'hi traslladaren i els visitaren per tal de saber notícies de Mallorca.

Cal esmentar que aquesta participació en aquell país centreamericà fou possible gràcies a les ajudes i subvencions rebudes del Govern Balear, del CIM i de l'Ajuntament de Montuïri.

Tant el director de la banda, **Pere Miralles**, com el president, **Joan Mesquida**, comentaven els "molts de regals rebuts, sobretot aliments indis"; l'entrega de rams de flors als emigrants espanyols que viuen allà, l'antiguitat o velleja dels instruments que empraven els músics cubans, i anècdotes com aquestes: "La gent d'allà tenia molt mal de pronunciar "Montuïri", "teníem un programa reservat a la TV d'allà i no ens hi presentàrem per impossibilitat física", "les peces que oferírem allà els varen agradar molt, tant que en vàrem haver de repetir moltes".

També ens digueren que els músics varen romandre molt contents de les atencions rebudes allà i de l'interès que varen tenir amb ells. "La gent es va comportar de meravella. Posaren un autotocar a la disposició de la banda". El trajecte en avió de Madrid allà durà 10 hores.

Taller mecànic Planxa i pintura

Constantino Ruiz Gonzàlez

C/ Ramon Llull, 46 • Tlf. 64 61 84 • Montuïri

Impressions d'alguns músics

Pep Serra Cerdà: "Em va sorprendre el nivell musical d'allà. No comprenc com amb aquells instruments tan vells poguessin fer tantes meravelles".

Biel Serra: "A pesar de la pobresa que hi ha a Cuba, la gent és molt generosa i ho dona tot. Em va impressionar la gran degradació que pateix l'Havana; és una llàstima que aquells edificis tan bells, caiguin".

Joan Socias: "Em va agradar el país i veure una cultura tan diferent de la societat, tant en música com l'agricultura, l'estil de vida... i tot. I això que hi ha molta pobresa".

Joan Miralles: "Vaig trobar el nivell cultural molt elevat. En medicina són dels més avançats del món. A la Universitat Hispano-americana d'allà no fan pagar res. Tots els estudiants del món hi poden anar".

Joan Serra: "Vaig trobar que els músics eren molt bons, els agradava molt la música, se n'entien i la gent es pensava que nosaltres érem molt bons, tant que fins i tot ens demanaven autògrafs".

Jordi Mayol Amengual: "Malgrat la pobresa, hi havia molt bona gent. Molts conduïen cotxes americans antics. Les cases -no totes- eren tan antigues que semblaven del temps de la colonització".

Joana Maria Mayol: "Eren molt bons músics, els quals vivien la música. Sabien allò que feien. La gent es comportà molt bé amb nosaltres".

Margalida Mateu: "Allà els músics ho duen molt dedins i to són professionals. Allà hem gaudit, però també hem après molt".

Aina Maria Socias: "La gent d'allà és molt amable, tant que sense conèixer-nos ens contaven tot quan feien, allò que estudiaven... sobretot els músics. Allà són molt oberts; en canvi nosaltres, massa tancats. Així com nosaltres feim música per hobby, per a ells és la seva dedicació de tota la vida".

Joan Mateu: "És una experiència que sols es comprèn si un la viu. D'altra manera no s'entén. Encara record com allà, en Francisco Sánchez, el millor percussionista del món, ens va donar un parell de classes un dematí".

En resum, un viatge inoblidable, fruc-

tífer, irrepetible... del qual els músics montuirers no sols gaudiren, sinó que també tornaren molt satisfets d'aquesta eixida que per a la majoria haurà suposat un aprenentatge cultural, després d'haver deixat ben alt el pavelló de Mallorca i de la vila.

O. Arbona

A Cuba el director de la banda de Montuiri, després d'un concert, entregava rams de flors a la gent d'aquell país

OMEGA

Cindy Crawford's choice

★
New Constellation

WARRANTY SERVICE
OMEGA
GENÈVA SWITZERLAND

Ω
OMEGA
The sign of excellence

Joyeria Fermin

MONTUÏRI ABANS I DESPRÉS DE 1300 - IX

L'any 1300 trobam la situació i edificació de la vila de Montuïri

1300, 29 setembre.- Berenguer Carbó, Pere de Puigserver, Bartomeu Escanella i Ramon de Rupia de Muntueri reconeixen tenir en comanda en nom del Rei 90 lliures per raó de 400 quarteres d'ordi, a raó de 4 sous i mig la quartera ⁽¹⁾.

1300 (?).- Declaració dels drets del barons i el que es paga per llüismes. "Item Montuïri e Castellig, ço és saber, la vila de Montuïri és situada e hedificada la magor partida de la dita vila en ço qui o d'en Jacme de Caules e d'en Francesch de Caules e al Xè de loïsmè, el romanent de la dita vila és al VIè de loïsmè exceptat ço qui és de la Casa del Temple qui és a mercè del senyor Rei" ⁽²⁾.

1301.- Venda dels drets reials dels blats, vi, oli, llegum i censals de les parròquies de Lluçmajor, Muntueri i Castellig, excepte el delme del bestiar, durant 2 anys, a raó de 257 lliures cada anys ⁽³⁾.

1303.- Venda dels drets reials dels blats i llegum de Muntueri i Castellig per 740 quarteres, meitat ordi, meitat forment ⁽⁴⁾.

1302, 5 octubre.- Pere de Ripoll, Guillem Pasqual i Ramon Mercader exposen davant el lloctinent general, Dalmau de sa Garriga, que Francesc Robert, ciutadà de Mallorca, va cedir en emfiteusi o establir als sobredits una alqueria que és de la pobla reial novament feta en el terme de Muntueri i el batle de Mallorca, Arnau Humbert, a instància de Pere Cervera, creditor de dit Robert, volia subhastar i vendre dita alqueria ignorant que dit senyor no té el domini útil sinó el directe i no la pot alienar perquè dits posseïdors han fet milloraments per valor de més de 5.000 sous i dit creditor demana 132 lliures. D'altra banda quan Pere de Cervera fou posat en possessió de l'alqueria de Malesherbes que era de dit Robert, aquest no volgué pagar 132 lliures, 2 sous i 3 diners, segons manament del Rei, i fou concedida llicència per vendre-la i Francesc de Sant Donat va oferir 400 lliures. Però els sobredits rústics digueren al lloctinent general que no es podia fer aquesta venda ja que era seva i la tenien am emfiteusi en nom de dit Robert. El lloctinent

Una antiga i inèdita fotografia de la vila de Montuïri

general tenguda deliberació sobre aquest cas dictaminà que constant que dit Robert reb 14 lliures en alou i cinquena part d'agrer i que els rústics reben 16 lliures en féu i quarta part d'agrer, declara que dit Robert pagui 80 lliures i els rústics el restant de dites 132 lliures, 2 sous i 3 diners i que l'alqueria sia venuda al més oferent ⁽⁵⁾.

1304.- Venda dels drets reials sobre els blats de Muntueri i Castellig per 885 quarteres, meitat ordi, meitat forment ⁽⁶⁾.

1307, 3 agost.- Ramon Llop, tutor de Bernadó fill i hereu de Bernat Llop, per pagar el dot de la dona Benvenguda viuda de dit Bernat i mare de dit Bernadó, fa subhastar unes cases, pati i 3 quarterades de terra i vinya situat en la vila i terme de Muntueri. Pere Ponç va oferir 13 lliures ⁽⁷⁾.

20 novembre.- Bernat Mir i muller G. venen a Guillem Campaner unes cases i cairó o pati a la vila o pobla de Muntueri, per preu de 100 sous. Confronta amb les cases de Pere de Plegamans i cases de Joan Magayo ⁽⁸⁾.

- Berenguera viuda de Berenguer Guirar ven a Guillem Guilmó un tros de vinya en el terme de la vila de Muntueri, confrontant amb la vinya de Bartomeu Escanella, la de Bernat de Bages i altres. Preu 100 sous ⁽⁹⁾.

1308, 12 gener.- Bernat Riba estableix

a Ramon Pol un pati de terra a la vila de Muntueri, confrontant amb la tenència del Rei. A cens de 5 sous ⁽¹⁰⁾.

6 febrer.- Bernat Ponç i muller Sibília habitants de la vila de Muntueri venen a Bernat Riba un tros de vinya, confrontant amb la vinya de Bernat Gonyalons i altres. Preu 22 sous ⁽¹¹⁾.

- Pere Cuc estableix a Bernat de Sant Joan dues cases i pati a la vila de Muntueri, confrontant amb les cases de Bernat Bricas i les de Guillem Palau. A cens de 12 sous i 12 sous d'entrada ⁽¹²⁾.

7 setembre.- Bernat Ponç i muller Sibília habitants de la parròquia de Muntueri venen a Bartomeu Garrar un tros de terra plantat de vinya a l'honor que fou de Jaume de Caldes, ara del Rei. preu 9 lliures ⁽¹³⁾.

Ramon Rosselló Vaquer

- 1) ARM ECR 458 f. 2.
- 2) AMR RP 2.048 f. 42v.
- 3) ARM ECR 644 f. 145v.
- 4) ARM ECR 644 f. 156.
- 5) ARM Suplicacions 2 f. 218-220.
- 6) ARM ECR 644 f. 159.
- 7) ARM ECR 357 f. 9v.
- 8) ARM ECR 357 f. 16.
- 9) ARM ECR 357 f. 21.
- 10) ARM ECR 357 f. 28v.
- 11) ARM ECR 357 f. 26.
- 12) ARM ECR 357 f. 26 v.
- 13) ARM ECR 357 f. 40.

BERENARS

MENÚ ECONÒMIC

RESTAURANT A LA CARTA

MENJADOR PRIVAT

**Sales per a
BATEIGS
COMUNIONS
NOCES
CONVENCIONS
etc. etc.**

**Es
Cantó**
RESTAURANT

Telèfon 971 64 40 01

Carr. Palma-Manacor, km. 30

MONTUÏRI

In memoriam: Bartomeu Garcias Sastre

El ferrer Mosson és mort

El dia 29 d'abril de 1999, cap a la una del migdia em diguéreu l'última frase que jo vaig entendre clarament: "Pep, que ha estat de curta la nostra amistat!".

Feia uns 4 anys que dinàvem al mateix menjador i un, aproximadament, que ho fèiem a la mateixa taula, costat per costat. La conversa diària ens unia més i més. Aquesta unió s'incrementà els darrers mesos, quan la decadència física se vos imposava i l'haver de menjar vos era una càrrega insuportable. Aquesta creu l'hem duita junts, i com ens han units el dolor i l'espera de la mort! Dia rera dia, l'un per a l'altre, anàvem transformant-nos en "la mitat de la meua ànima", tal com va definir la persona de l'amic Horaci, el poeta llatí.

La meua admiració per vos havia començada abans. Quan vos sentia parlar intel·ligent, preparat, assenyat, respectuós i amb la magnanimitat de la vostra maduresa en uns anys avançats però on una intel·ligència brillant i una memòria feliç regien el timó del vostre cap amb mestria.

Rival del cap era la vostra personalitat ètica: sentiments elevats i nobles, responsabilitat en els deures, capteniments de ciutadà social, sociable i associat en tot el bo, el recte, el just.

El temps que sèieu a la taula del fons, devora na Maria, en contrallum davant la finestra, m'agradava mirar-vos des

del meu lloc. Na Maria parlava amb algun comensal. La vostra sordera vos aïllava de la conversa. Aleshores menjàveu callat, lent, cerimoniós, sempre tan net i pulcre, i el vostre perfil es dibuixava precis damunt els vidres de la finestra. Vos contemplava i una vegada i altra m'acudia aquest pensament, sempre el mateix: el ferrer Mosson és un senyor, un senyor d'ànima; el ferrer Mosson és un Lord.

Als 6 anys vos posaren a l'escola del mestre Palou durant un curs. Després el

vostre pare vos passà de manxador a la ferreria fins als 9 anys. A aquesta edat vos llogaren de porquer, en primer lloc i durant uns mesos, amb el Batlliu vell; 4 mesos a Cabrera amb en Damià Sunyer; a Sabó n'hi estiguéreu 8, de mesos; 2 anys a Son Coll Vell; 1 any a Son Coll Nou i un altre any a Son Massanet.

Durant aquests 5 anys llargs, mai faltà dins el vostre sarró (petit, em precisàreu allargant la i de la paraula) el *Manuscrit*, el vostre text de l'escola. Darrera els animals, tot sol, nin autodidacte, acabàreu d'aprendre de llegir (em contàreu com constatàveu, que una A, per exemple, tota florejada al principi d'un paràgraf, era la mateixa lletra que a mitja pàgina tornava sortir sense ornaments) amb paciència, constància i il·lusió per sebre. I quin gran lector heu estat, Tomeu!

Cap als 14 anys vos llogaren de misatge-pareller a la possessió d'es Rafal, devora sa Talaia, a Sa Marina de Lluçmajor. La madona era dolenta i com que duia els calçons, manava així com volia.

En aquell temps hi havia oli a 1'25 ptes. litre i a 1 pta. litre. La madona en comprava a 1'25 per a la família i a 1 pta. per a vos. Calculàreu que en un mes, més o manco, els vostres pa amb oli en consumiren un litre. I consideràreu que per l'estalvi de 25 cèntims era ridícul fer parts i quarts amb un al·lotell.

També feriren la vostra sensibilitat el dia que la peixatera de Lluçmajor, veient-vos pel poble, vos demanà de pujar una quantitat de llampuga a la madona d'es Rafal. Ho féreu. Intuíreu el joc brut quan l'amo vos envià a plegar unes figures abans de berenar. Quan arribàreu a les cases ja no trobàreu llampuga, però la cosa no vos vingué de nou. Això sí, al dia següent vos serviren un plat de fideus que la madona havia fets aprofitant els caps de les llampugues del dia anterior.

Vos feriren més profundament quan diumenge a diumenge la madona deixava unes monedes de coure damunt la taula. La família del amos anava a missa i vos quedàveu guardant la possessió, sol, amb la ratonera esperant-vos. Un diumenge, indignat, vos diguéreu: Per

MANS

L'Almoina, 30   Tlf. 16 84 56

què m'han de fer això? I d'una enrabia-da agafàreu una moneda i retxàreu la taula. Quan arribà la madona, posà els ulls damunt el moble i digué:

– Qui ha fet això?

– Jo, contestàreu vós.

– I per què ho has fet?

– Perquè he volgut que sabéssiu que m'he donat compte que les vostres monedes hi són. Però també vull que sapiguéu que sé que no són meves i no les vull.

Abans d'arribar la Mare de Déu dels Missatges diguéreu al vostre pare que no volfeu tornar a es Rafal. Els amos de la possessió sol·licitaren altra vegada els vostres serveis, però el vostre pare contestà que no.

Als 17 anys començàreu a treballar de ferrer i vos trobàreu amb un gran dèficit cultural: no sabíeu sumar. En Biel Moliner donava escola i en el vostre temps tenia uns 32 ò 33 alumnes. Ensenyava les 4 operacions fonamentals i el combinar-les per solucionar problemes; la regla de tres simple, inversa, amb interès, amb interès compost, la regla de companyia composta... El dia que començàreu a anar a escola, en Biel vos preguntà:

– Què saps fer?

– Res, contestàreu vós.

Al cap de 4 mesos (aquí interrompéreu la conversació i em diguéreu:

– Pep, que he de fer de beneit? Idò ho faré i continuàreu contant), en Biel vos digué:

– Ja no sé que t'he d'ensenyar perquè ja saps tant com jo. Vos agradaven particularment les matemàtiques i éreu bon estudiant. Aquesta és l'explicació de l'èxit.

Els anys 40 treballàveu de ferrer i anàveu de feina; en volfeu, de feina. Però el què guanyàveu difícilment arribava a les 15 pessetes el quilo del preu del blat. Sofríeu la dictadura, però no malefeu ningú. Encara que vos entristia aquell brutal anar tothom a lo seu.

No he dit cap paraula del vostre sentit de l'humor. Ara el recordarem. Els vostre néts, fills de n'Antònia, feren la Primera Comunió i celebràreu la festa a Ses Forques. Per a tal solemnitat compoguéreu aquesta glosa:

Amb molta d'il·lusió
els infants s'han presentat
amb franquesa i humildat
davant el senyor Rector,
i amb una gran devoció

tots plegats han combregat
per demostrar lleialtat
a Cristo Nostre Senyor.

Acabada la recitació, la vostra boca s'omplí d'una mitja rialla, polissona i burleta, quan em recordàreu el rebombori que armà la glosa entre unes beates montuïreres. Els dos imaginàrem el comentari que correria entre aquelles santes llengües ("però, com ha pogut escriure paraules tan devotes aquest esquerranot") i ens fotèrem (valgui la paraula) a riure.

Tenfeu una moto "Guzzi 98". Quan compràreu el cotxe la moto restà aturada a la portassa temps i temps. De tal manera que anàreu a l'Ajuntament a donar-la de baixa per no haver-ne de pagar l'impost. Un dia es presentà un jove montuïrer que tenia una moto igual que la vostra. Necessitava una peça de recanvi i no la trobava perquè el model es quedava antiquat i ja no se'n fabricaven. L'al·lot vos preguntà si tenfeu una moto així i així. Sí, li contestàreu vós. Me la voldríeu vendre?, vos demanà ell. No, li responguéreu, però si necessites la peça, bé; t'endús sa moto i no me la tornis. Una condició: no la facis circular pel carrer.

L'anècdota em fa recordar les vegades que en el menjador vos demanàrem vi; ferrer, em donau un poc de vi? No, contestàveu, jo no te'l don, vine tu i agafa'l. Tots sabem que el vostre vi era el vi de tots.

Una de les vostres debilitats, perquè algunes en devíeu tenir, era la de jugar fervorosament a la loteria. Per Nadal ens organitzàveu unes participacions en un dècim per veure si ens ferfem rics. Amb quina pulcritud ho feíeu tot; i com estaven de ben escrits de la vostra mateixa mà aquells bitllets en què especificàveu la quantia de les nostres participacions! Un mal dia, un de nosaltres vos va donar un disgust. Se n'anà a un tercer i li digué:

– Què te penses? Jo no me'n fiï des Mosson. Si tragués, fugiria i no el veuríem mai més.

L'injust comentari vos arribà amb tota la seva brutalitat. Vós, desconeixent la covardia i amb tota la raó amb la mà, anàreu al malpensat i li diguéreu, cara a cara, amb compassió i tristesa:

– I on et penses que aniria? A llogar un xalet gran i tenir 5 ò 6 criades guapes?

Un dia, un montuïrer, digne amic vostre per la seva cavallerositat i honradesa, vos digué:

– Vols sabre qui ha mort el teu germà?

– No!

– Com no; no vols sabre qui va matar el teu germà?

– No, perquè jo ara me'n vaig pel carrer i, a lo millor, li dic adéu. Si sabés qui és, el meu ventre em donaria un giro.

– Tens raó, contestà el vostre amic. I es guardà per a ell mateix el nom del culpable.

Tom a la darrera frase intel·ligible que em diguéreu: Pep, que ha estat de curta la nostra amistat. No la midem, Tomeu, per la duració temporal, sinó per la seva qualitat. Aquesta té tants de quirats que es perllongarà en mi mentre jo visqui. L'enfilall d'anècdotes que em deixàreu, el millor retrat de la vostra personalitat, ens ajudarà. Quan vos enyori les tornaré a llegir i la lectura em traslladarà a l'horabaixa del mes de març de 1999 quan me les repetíeu i jo les escrivia a la tropellada. Jo veia aproximar-se la vostra mort i volia retenir quelcom de vós que sempre em quedàs viu. I vós, no sé si vos n'adonàreu, vos entregàreu anècdota darrera anècdota, com brols d'una font a una boca assedegada.

Vos record assegut a la butaca més pròxima a la finestra de la vostra saleta. Mentre el meu pensament se n'allunya, el vostre perfil i silueta es retallen en contrallum damunt el vidre que dóna al carrer. La vostra silueta neta, pulcra, senyorial, bella...

Mai vos diré adéu. Fins un altre dia, Lord Bartomeu!

Josep Oliver i Verd

Nota: Per a més dades sobre el ferrer Mosson, cfr. **Bona Pau** nùms. 452 (pg.18), 551 (pg.16) i 554 (pg.15).

LA FOTO DE MITJAN SEGLE

Una diada en es Puig

Amb motiu de la festa de Crist Rei, la qual se celebrava el darrer diumenge d'octubre, molts de montuïrers, sobretot aquells que majoritàriament se sentien més prop de l'Església, celebraven aquesta festivitat amb una jornada d'esplai en es Puig. A la present foto de l'any 1946 (quan aleshores era vicari don Pep Estelrich) veim aquí congregats els membres que hi eren de les famílies Socias-Miralles (Vermell) i Miralles -Cerdà (Costa).

Dècada dels cinquanta

Gabriel Jordà, nou batle

1950.- Setembre, dijous, 7.- Berbena en es Dau. Ha actuat l'orquestra "Los Clípers" de fama internacional.

Dimecres, 20.- Han pres possessió de Batle i Primer Tinent de Batle d'aquesta vila Gabriel Jordà Mateu i Joan Miralles Riera.

Octubre, dimecres, 25.- Per primera vegada una moneda de cinc pessetes de níquel, encunyada amb la imatge del General Franco, ha entrada dins la caixa de l'apotecaria i dins ca nostra.

Diumenge, 29.- Posàrem "Sa madona duu es maneig" de Mingo Revulgo i fou un gran èxit La sala estigué abarrotada.

Novembre, diumenge, 26.- El Professor Max vingué a Montuïri i donà una sessió d'il·lusionisme i hipnotisme a

benefici del camí que s'està construint en el Puig de Sant Miquel.

Desembre, dimecres, 20.- El Governador Civil, Excm. Sr. José Manuel Pardo Suárez ha vingut a Montuïri i pujat al Puig de Sant Miquel per visitar la carretera de nova construcció a la qual ha col·laborat amb 70.000 pessetes, fins avui. Ha dinat en el Puig acompanyat de les autoritats del poble, junta regidora de la carretera, junta social d'Ensenyament, etc. El rector Gregori Barceló ha oferit el dinar en acció de gràcies i ha parlat molt bé. El Governador ha contestat molt complagut, promentent més favors.

1951.- Gener, dissabte, 13.- Avui ha

estat el primer dia de circulació per la carretera reformada prop de l'hostal d'Algaida, per darrera de l'estació i desemboca al pont del dit poble.

Maig, divendres, 18.- El Bisbe ha fet la seva primera visita pastoral a Montuïri.

Juny, dijous, 21.- A les 22 hores, hi ha hagut una Hora Santa per donar gràcies a Déu pel nomenament de l'Ecònom don Bernat Martorell, fet ahir mateix.

Agost, dilluns, 13.- He col·laborat per contribuir a reposar el panell i les lletres indicadores en el parallamps de la parròquia.

Setembre, diumenge, 16.- Han vingut el Governador Civil, Baró de Benasque i el Bisbe Hervàs a beneir el dormitori i l'escola de les Vermelletes, i l'Escola Industrial Nacional.

(Continuarà)

Trad: Josep Oliver i Verd

Les cases de Son Pocoví, típiques de possessió

Les cases velles

Són unes bones cases, el portal està construït d'arcada de mares en forma de semicercle, allò que és diu de mig punt recolzat damunt rebranques de pedra. Per tancar hi ha unes bones i revengudes portes que em semblen d'alzina.

Entram i dintre trobam una cambra a dreta i una altra a l'esquerra. El bell mig de la casa una típica arcada també de marès amb els clàssics ganxos el centre el quals estan allà per penjar la romana per pesar els sacs de gra. Tal arcada està construïda en forma d'ansa paner, la qual, amb el pas del temps no està gens deteriorada

Passat l'arcada, el segon aiguavés, la cisterna la qual té fama de contenir l'aigua més bona i fresca que es pugui trobar. Tan és així, que a l'estiu, recent treta, si l'aboquam dins un tassó de vidre aquest s'entela tant com si la traguéssim del frigorífic. La cuina amb xemeneia i forn de llenya ens cau a l'esquerra. Hi ha encara el rebost, el gerrer i els escudellers. A la dreta, un portal que dona als estables de les bésties. Al llindar i esculpit llegim 1716, segurament és la data de la construcció de les cases o bé de quan s'hi féu una important reforma. Al tercer aiguavés hi ha els graners. Pujam a la sala o pis i encara hi ha, però desfetes, unes velles lliteres que temps passat hi jeien el missatges i treballadors o jornalers, ja que, no havent-hi els medis de transport que hi ha ara, hi havien de romandre.

En fi, són unes típiques cases de possessió per estar-hi bé el pagès o al que deim l'amo. Hi ha unes altres cases al costat, construïdes de fa com a trenta o quaranta anys, per habitar-hi els senyors o propietaris. Ambdues disposant de les comoditats de qualsevol habitatge del poble ja que des de fa una trentena o més d'anys hi ha electricitat, per tant hi poden fer funcionar qualsevol aparell electrodomèstic. Tot i així des de fa aproximadament deu anys, les cases velles, estan tancades. No vull dir abandonades, tot està net i adosat, no hi ha pols ni teranyines

Le cases de Son Pocoví, davant els qui ballen, es troben en bon estat de conservació

La finca

Son Pocoví és una finca d'unes cinquanta quarterades situada entre Montuiri i Sant Joan. Hi ha uns bons sementers de terres molt bones, el vell hort unes tanques d'ametllers, una vorerassa de bons garrofers, sa pleta i unes quantes quarterades de garriga. Ara hi ha poques figueres i velles que estan dins l'ametllerar, però fins fa una trentena d'anys, hi havia bastants albercoquers i

un redol de vinya. Com ha passat gairebé arreu per la ruralia mallorquina, essent que l'assecar figues comporta molta feina i aquesta no és compensada, les han arrabassades per llevar noses, per així tenir millor realitzar les feines amb maquinària. Referent als albercoquers, la cuca caparruda o banyarriquer acabà amb ells i la vinya torna vella i no s'ha renovellada.

Sion Nicolau

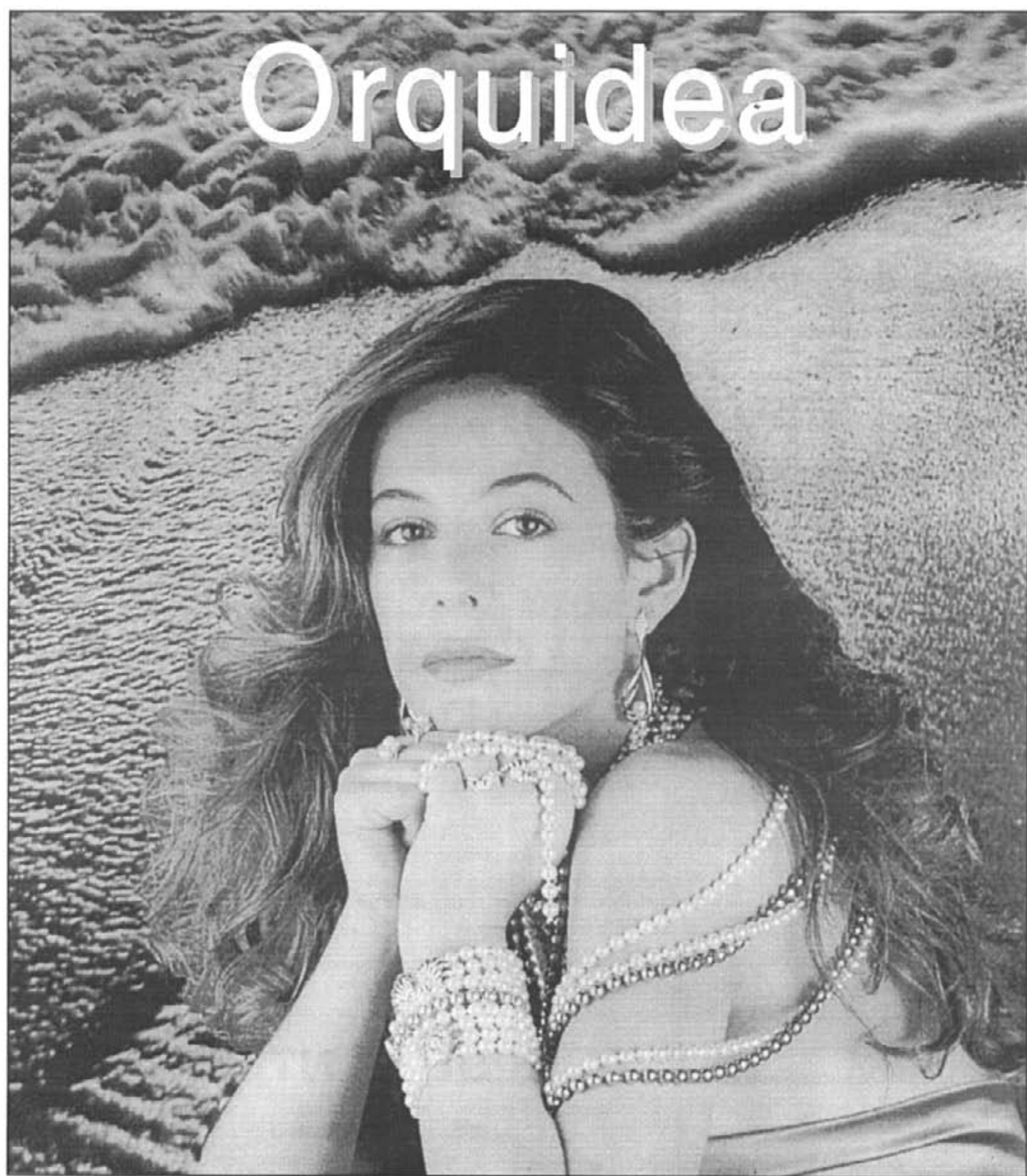
Restaurant

PUIG DE SANT MIQUEL

**Cuina mallorquina
Forn de llenya**

Ctra. de Manacor, km. 31   •   Tlf. 64 63 14   •   Montuiri

Orquidea

Perlas
Orquidea®

CAFÈS - II

Can Xoroi, Ca n'Aloi i Can Pieres**5. CAN XOROI****Carrer des Pujol**

L'edifici pertanyi a la família Bosch o sigui els senyors de Can Canai.

Pel que sembla, l'amo en Sebastià "Xoroi" comprà aquesta casa, la reformà i hi muntà la taverna.

L'amo en Sebastià tenia tres filles: na Joana Aina, na Francisca i na Catalina. Na Joana Aina es casà amb en Miquel "Tec", prengué la taverna i la dugué juntament amb els altres negocis del seu pare. Aquests negocis eren mercader de bestiar, vendre carn a la menuda a la carnisseria instal·lada a la portassa de la mateixa casa, comprar i vendre conills, aviram i ous. A una casa del Molinar hi trencaven ametles.

Quan na Maria Cerdà, "Poeta", es casà amb en Gabriel "Pallusco" agafaren a mitges el cafè i el dugueren uns dos anys. Després de n'encarregà na Francisca Verger de cas fuster Roig, casada amb n'Antoni Bennasser, "Carboner", els quals hi estaven com a dos o tres anys.

A continuació el tornaren dur els amos fins a la mort de la madona, na Joana Aina, i el cafè es tancà una temporada, encara que la carnisseria, que la duia na Maria de "Sa Carn", continuà oberta. En Miquel "Tec", viudo de na Joana Aina, també continuà fent de mercader, comprant i venent bestiar, especialment porcs i xots. Posteriorment es casà amb na Damiana de Son Mas.

Al cap d'uns anys, en Miquel "Pollet" i la seva dona, na Joana Aina "Canai", reobriren el cafè. Hi estigueren com a un any i durant aquest temps en Pere Rubí hi passà la barberia.

En Llorenç Mayol "Fideuer", i la seva esposa, na Joana de Can Gaspar de Maià, el llogaren per 500 pessetes al mes. El tengueren obert durant 14 anys.

Serien els primers anys que hi estaven quan en Gabriel Ferrer, de Son Coll, els instal·là un televisor, essent aquest el primer d'utilització pública a Montuïri.

Anys enrere, després de la mort de la seva filla Joana Aina, l'amo en Sebastià "Xoroi" deixà la casa amb el cafè al seu nét Sebastià, però, com que era menor d'edat, se'n féu càrrec el seu pare, en Miquel "Tec", fins a la majoria d'edat del

Davant Can Pieres era i és un lloc de trobada de molta gent

nin.

En Sebastià, ja major d'edat, es casà a Lluçmajor i va vendre la casa i cafè a en Tomeu Nicolau "Volland", el qual l'exploità fins a tancar-lo, la dècada del noranta.

6. CA N'ALOI**Carrer Major**

En Tomeu Pomar, casat amb la madona Teodora, obrí el cafè a principis de segle. Ajudaren en l'empresa els fills Joan, Margalida i Miquel. Tancà el cafè i la casa va ésser venuda a en Rafel "Costa", casat amb n'Antònia "Bou".

En Rafel reobrí el cafè fa una vintena d'anys i l'administrà fins a llogar-lo a n'Antonio Sánchez, casat amb na Margalida Massanet Miralles "Pèl", els quals hi treballaren bastants d'anys.

El lloguer passà a Ferran Cabrera Roca, el qual el regentà uns dos anys.

En Ferran va vendre el portal a l'actual cafeter Isidre, que ja havia treballat en el molí de Can Rigo.

7. CAN PIERES**Plaça Major**

Francesc Miralles "Pieres", casat amb una Cinta, peó caminer, vivia en la vella casa, avui renovada, a Plaça. Obriren el cafè, duit per na Cinta, mentre en Francesc exercia de caminaire. D'aquest

matrimoni nasqué na Margalida.

En Francesc enviudà i, després, es tornà casar amb una germana de la seva difunta, de la qual tengueren un fill: Pere. L'any 1900 féu la reforma de la casa, i és digne de ser visitat el llit de l'escala, verdadera obra d'art arquitectònica.

Pere Miralles Mateu, en Pere "Pieres", arribat a la majoria d'edat es féu càrrec del cafè i el dugué fins a la jubilació, l'any 1964.

En el seu temps eren famoses les lectures del diari que feia en Pere, en veu alta, a la clientela. Era l'altaveu per on arribaven les notícies locals, nacionals i internacionals a molts de montuïrers. Com també era popular la cafetera russa de can Pieres. Els clients cafeters sabien que a les 5 de l'horabaixa la cafetera feia la segona i darrera volta del dia i que, acabada la quantitat de cafè elaborat en aquella tongada, el local ja no en servia més fins al sendemà. O coneixien la resposta d'en Pere a la demanda de:

- Pere, una de cassalla.
- Ves i te la serveixes. (O bé:)
- Espera que en vengui un altre.

I així s'estalviava una aixecada de la cadira.

Tancat el cafè, en Pere hi seguí vivint fins a l'any 1976, any de la seva mort.

El bar, modificat, va ésser reobert p'en Tomeu "Silis" i la seva dona Maria.

Sa veu de sa memòria

Els equips Benjamins de Futbol-7 i el de 3ª regional, campions de la copa Federació

L'ascens a III Nacional, un altre any serà

No ha pogut ser. El Montuïri havia de guanyar el Cardassar dins es Revolt i va perdre. Hi va haver esperances fins a la darrera jornada. Si el Calvià guanyava el Cardassar, el Montuïri pujava. Empataven i un altre any vàrem quedar amb la mel a la boca.

El Montuïri va ser segon amb aquests resultats:

- Cardassar, 1 - Montuïri, 1
- Calvià, 0 - Montuïri, 0
- Montuïri, 0 - Cardassar, 1
- Montuïri, 2 - Calvià, 0
- Cardassar, 1 - Calvià, 1
- Calvià, 0 - Cardassar, 0

Morí Tomeu Andreu

Als 47 anys i a causa d'una greu malaltia el passat 29 de juny morí Bartomeu Andreu Rigo, vicepresident del CE Mon-tuïri i president durant molts d'anys del Comitè organitzador del "Torneig de Sa Llum". Ell fou, fa dos anys, qui va dirigir el actes del XXV aniversari del Torneig.

Poliesportiu Montuïri Bàsquet Cadet femení temporada 98-99 (A d'alt)
Equip aleví de futbol-7 que va participar en el torneig de sa Llum (A baix)

Campionat de futbet d'estiu

Deu equips participen a l'edició d'enguany del campionat de futbet d'estiu que organitzat per l'Ajuntament i se celebra a la pista d'Es Dau. Va començar el passat 29 de juny i s'allargarà fins a dia 31 de juliol. I com anys anteriors l'espectació en grossa, i això fa que cada jornada sia presenciada per molta gent que gaudeix de l'espectacle.

Els deu equips participants són:

Fontaneria Sadi, Ca Na Poeta, Can Pieres, Cas Carboner-Es Dau, Lluís Joiers, Traus, Ses Jardines, Ca Na Maria, Traus-Z i Cobes Grup.

Seguridad y Limpiezas, S.A.

Gremio de Albañiles, 14

Tlfs. 29 50 92 - 29 50 66 - 20 63 11
Pol. Son Castelló 07009 Palma de Mallorca

Denegat el poliesportiu cobert

El projecte presentat al CIM per l'Ajuntament de Montuïri dins el pla d'instal·lacions esportives per realitzar un pavelló cobert en Es Revolt, ha estat denegat, com també han estat exclosos els projectes d'altres 16 municipis illencs.

Classificacions finals

Bàsquet cadet final lliga

Pollença A	28	26	2	1746	798	54
Inca	28	25	2	1844	716	50
Udyr	28	22	6	1524	868	50
P. Montuïri	28	21	7	1403	957	49
P. Manacor	28	20	8	1575	1100	48
Campos	28	19	9	1438	955	47
M.Galmés	28	16	12	1260	1148	44
Serverina	27	15	12	1317	1273	42
Portocristo	28	11	17	1102	1463	39
Alou Palmer	28	10	18	1191	1289	38
M. Alberta	28	9	19	910	1365	37
Pollença B	28	7	21	738	1289	35
Sa Pobra	28	4	24	686	1436	32
T.Cala d'Or	28	4	24	496	1472	32
J. Cierva	27	0	26	411	1512	27

Alevins futbol-7

Can Picafort	28	26	0	2	148	67	78
S'Horta	28	26	0	2	217	46	78
UE Poblara	28	22	1	5	128	34	67
Campanet	28	18	2	8	106	65	56
Cas Concos	28	17	2	9	96	58	53
Xilvar	28	14	6	8	118	76	48
Porreres	28	12	8	8	82	72	44
Montuïri	28	11	4	13	101	110	37
Llosetí	28	10	3	15	79	86	33
Montaura	28	10	3	15	81	101	33
Campos	28	7	4	17	63	97	25
Escolar	28	6	3	19	51	140	21
Binissalem	28	5	2	21	46	125	17
Murer	28	3	1	24	43	155	10
Barracar	28	2	3	23	42	172	9

Benjamins Futbol-7 Copa Federació

Montuïri	6	5	1	0	25	6	16
Algaida	6	3	1	2	21	14	10
Santanyí	6	3	0	3	18	10	9
S'Horta	6	0	0	6	3	37	0

Futbol Copa 3ª Regional

Montuïri	6	5	0	1	11	6	15
Sant Jordi	5	3	0	2	10	8	9
Bea	6	2	0	4	10	16	6
Can Pastilla	5	1	0	4	9	10	3

Fase d'ascens a tercera divisió

Cardassar	4	1	3	0	3	2	6
Montuïri	4	1	2	1	3	2	5
Calvià	4	0	3	1	1	3	3

Gran imatge del CC Montuïri

Assolí els primers llocs al Pla de Mallorca

A l'etapa de Montuïri, el guanyador absolut, Àngel González, al centre, rodejat de ciclistes del CC Montuïri: Fermín Andrés, Miquel A. Caldentey, Miquel A. Cifre i Tomeu Amengual

El CC Montuïri va finalitzar la seva participació en el "XV Trofeu Ciclista Pla de Mallorca-Gran Premi La Caixa" que va acabar el passat 5 de juny a Sineu, oferint una gran imatge amb un balanç espectacular i amb un dels seus ciclistes, Miquel Àngel Cirer, en segona posició de la general absoluta, a un sol segon del mallot groc.

El resum dels resultats aconseguits pels representants del CC Montuïri és aquest:

- Tres victòries d'etapa (Muro,

Montuïri i Sencelles.

- Dos llocs de pòdium: Miquel A. Cirer 2° i Rafel Miralles 3°.

- Guanyador de la general de muntanya (Miquel Caldentey).

- Guanyador de la general de regularitat (Miquel A. Cirer).

- Guanyador de la general d'equips.

- Guanyador de la general de Màsters-30 (Miquel A. Cirer).

- Guanyador de la general de Màsters-50 (Fermín Andrés)

Ferreria Rafel Miralles

Més de 20 anys
treballant el ferro

Carr. Palma-Manacor s/n • Telf. 971 64 62 88 • Montuïri

Final del Mes de Maria al Puig

L'horabaixa del darrer diumenge de maig després de la missa que es va celebrar aquell dia i com a culminació del Mes de Maig, tengué lloc una processó per la plaça del Puig amb resos i cànctics tradicionals, i portant la Mare de Déu de la Bona Pau. La gent que hi participava, especialment la major, va tornar rememorar temps passats, sobretot quan aquella jornada festiva congregava multitud de persones.

Col·lecta del Corpus

El dia de la celebració de la festa del Corpus, enguany dia 6 de juny, a les col·lectes de les misses es varen recaptar 55.675 pessetes, quantitat que s'ha enviat a Càritas Diocesana per distribuir entre la gent necessitada. Gràcies.

Misses

Degut a la poca assistència durant els mesos d'estiu a la missa dominical de les 12, enguany, com anys anteriors, es torna suprimir des del primer diumenge de juliol fins a darrer d'agost. I ja a partir del primer diumenge de setembre tornarà regir l'horari normal.

D'una carta del rector

"Ara em trob a Tegucigalpa, capital d'Honduras. Per aquí hi ha molta feina i les hores passen volant. Començ a les 7 del matí i acab a les 19'30. Sols hi ha descans a les hores de les menjades. I després de les 19'30 sempre hi ha qualque cosa per fer. Estic ficat dins un curs molt dur i acompanyant gent que ha sofrit molt i sofreix. Són hores i hores d'escoltar gent. Certament és dur, però a la vegada és molt fructuós, perquè veus com la gent creix. Vos deman de tot cor que pregueu per tots nosaltres, ja que la tasca és molt difícil i necessitam un bon discerniment i l'ajuda de Déu. Suplic que faceu una pregària a les misses dels diumenges. Quant més gent resi més farem que Déu ens escolti.

Per altra banda estic molt bé i ben acollit. La gent d'aquí és molt senzilla i fa bon tractar. És un país molt pobre però ric en acollida..."

Nofre Torres

Amb motiu de la culminació del Mes de Maria, el darrer diumenge de maig es féu una processó per la plaça del Puig amb la Mare de Déu de la Bona Pau

Penseu bé

- No et facis mai trampa a tu mateix, no cerquis mai justificacions per quedar bé als teus propis ulls.
- No et refiïs dels camins fàcils: no solen portar a la realització de la persona.
- Tenguis esperit crític, Pregunta't el perquè de les coses. No et deixis endur mansament per la propaganda.
- Procura ser sempre molt realista i objectiu. No construeixis mai res sobre somnis o il·lusions.
- No et deixis enlluernar ni per idees, ni per persones. L'enlluernament priva de veure la realitat que t'envolta.
- Procura ser fort, però no siguis dur. La fortalesa recolza en una seguretat, mentre que la duresa és una reacció de por davant la pròpia feblesa.

Hotel Rural Es Figueral Nou Es Pati de Montuïri

Restaurant

Diligent servei

Amb totes les comoditats

Acurada atenció al client

Servei de noces i banquets

Ctra. Montuïri - Sant Joan, Km. 0'7 • Tel.: 64 67 64 • Montuïri

Pluviòmetre

Juny de 1999

Dia 19..... 0'7 litres m²

Apotecaries

11 juliol Petra | 25 juliol Sant Joan
18 " Porreres | 1 agost Vilafranca

Temps passat

10 anys enrere

Juliol de 1989

Detenció de Macià Manera

La detenció de jove Macià Manera per les forces de seguretat de l'Estat el dia 21 de juliol de 1989 va causar sorpresa, confusió i commoció a Montuïri. Fou acusat de pertànyer a "Terra Lliure", haver-se trobat un "zulo" a Ses Rotes, si bé aquest darrer extrem no pogué ésser provat.

25 anys enrere

Juliol de 1974

Mort del batle

Després de 15 anys de regir el poble, dia 17 de juliol de 1974 morí el batle Gaspar Oliver Barceló "de Meià" quan li mancaven 10 dies per complir els 62 d'edat. Durant el seu mandat cal esmentar 4 obres rellevants: la construcció del clavegueram, l'asfaltat dels carrers, l'edificació de la nova casa de la vila i la creació de la pista poliesportiva.

50 anys enrere

Juliol de 1949

La carretera del Puig

El projecte per construir l'actual carretera del Puig ja prenia forma. El propietari de la finca de Son Collell cedia els terrenys necessaris de la seva propietat. S'acordà obrir una subscripció popular. L'Ajuntament a la sessió de dia 15 de juliol de 1949 acordà obrir-la amb un donatiu de 1.000 pessetes.

100 anys enrere

Juliol de 1899

Nou Ajuntament

Dia 10 de juliol de 1899 tengué lloc a l'Ajuntament la sessió inaugural per el bienni 1899-1901. Els regidors depositaren les paperetes i per major nombre de vots resultà elegit batle Pere Joan Pocoví Gayà. El qui ho era, Joan Garau Buñola, quedà com a primer tinent de batle.

Estrena del tanatori

Juny de 1999

Dia 30 de juny passat fou estrenat pel difunt Bartomeu Andreu Rigo "Mianos" el tanatori que fa un any l'Ajuntament havia renovat i reformat en el cementeri. Tant el familiars com la gent que hi va acudir a donar el condol sortí molt satisfeta, ja que així no va causar cap molèstia en el domicili del difunt.

Guinar en casa

Serviola amb salsa

Ingredients

Serviola
Pebre vermell torrat
Alls, pastanagó, tomàtiga
Pa, llet, ou.

Elaboració

Es fregeix a trossos i es posa dins una greixonera. Ja tendrem el pebre tallat a quadrets i després de donar-los unes voltes dins la pella, ho col·locarem damunt el peix. Dins la mateixa pella s'hi posen uns alls i tomàtiga. Tenim el pastanagó bullit i tallat, el posam a la salsa i ho tiram tot damunt el peix. Al voltant de la font hi posarem petites llesques de pa del dia anterior passades per llet i després passades per l'ou i frites.

Jerònia Fiol Garau

Demografia

Juny de 1999

Naixements

Dia 6.- Francesc Mas Binimelis, fill de Francesc i de Maria Francisca.

Dia 10.- Jaume Rigo Carralero, fill de Jaume i d'Antònia.

Defuncions

Dia 10 de maig.- Antoni Gomila Cloquell "Garrover", viudo de 92 anys (mort a Sòller).

Dia 6 de juny.- Gabriel Gomila Fiol "Nofre", viudo de 86 anys.

Dia 29 de juny.- Bartomeu Andreu Rigo "Mianos", casat de 47 anys.

Matrimonis

Dia 12.- Joan Colomar Soler amb Isabel Margalida Massanet Regis.

Glosa

Al batle nou

Es batle nou que va entrar hi tindrà feina, amb ses obres; ja fa temps que en fan de noves, qualche cosa deu deixar. D'això n'hem sentit parlar que ho faran pets altres pobles; lo que hi ha més són manobres quan es Consell vol pagar. Mai 'via pogut pensar lo que em varen demanar, si glosant vull preguntar es poble com quedarà canviant tantes de coses.

Amador Font

MATERIALS DE CONSTRUCCIÓ

BIGUES - BLOCS - RAJOLES - AÏLLAMENTS
TRANSPORT PROPÍ - PINTURES - XEMENEIES
DISSABTES MATÍ OBERT

Crta. Montuïri - Porreres, Km. 1 - Tlf. 64 66 95

MONTUÏRI

Un resultat semblant al dels darrers comicis: 6 regidors del PP i 5 del PSM-PSOE

Els 11 regidors

Gabriel Matas Alcover	PP
Raimundo Arbona Massanet	PP
Mateu Fiol Jordà	PP
Joana M ^a Bennassar Gomila	PP
Antoni Nicolau Sastre	PP
Rafel Alcover Amengual	PP
Mateu Ginard Sampol	PSM-PSOE
Bartom. Servera Gallard	PSM-PSOE
Joan Verger Rossinyol	PSM-PSOE
Jeroni Nicolau Garau	PSM-PSOE
Gabriel Miralles Pizà	PSM-PSOE

Dades referents a Montuïri

Població.....	2.235	Vots en blanc.....	11
Electors censats	1.979	Vots nuls.....	8
Votants.....	1.717	Participació.....	86'7%

Tres diputats montuïrers

Joan Verger Pocoví (PP)
Nascut el 1944, fou regidor de Montuïri el 1979. Actualment, president del PP de Balears. És diputat des de 1983. Ha estat vicepresident i president del Consell Insular. I a la darrera legislatura, Conseller de Foment.

Pere Sampol Mas (PSM)
Nascut el 1951, el 1983 fou regidor de Cultura de Montuïri i des de 1991 és diputat. Ha estat Secretari General del PSM i des de 1995 i fins ara, vicepresident 2° del Consell Insular i portaveu del seu partit.

Joan A. Ramonell (PP)
Nascut el 1957, fou regidor de Montuïri el 1983 i des de 1987 i fins ara, batlle de Montuïri, i a la darrera legislatura, també director general de Transports. Ara s'estrena com a diputat de la CA i conseller del CIM.

Vots obtinguts a Montuïri

		Locals
PP	850	50'7%
PSM-PSOE	698	41'6%
UPB	30	1'7%
SDP	14	0'8%
UM	86	5'1%

	Autonòmiques	Europees
PP	846	872
PSM	493	362
PSOE	183	288
UPB	21	--
SDP	7	--
UM	82	63
EU	29	14
BNG	--	1
UDR	--	3
EH	--	21
Verds	--	5
Grup Verd	--	7
UC-CDS	--	1
ERC	3	--
FEI	--	3
Indep.	--	2

Resultats d'ateriors comicis a Montuïri

	1979	1983	1987	1991	1995
PP	628	714	602	851	838
PSM	385	448	227	264	464
PSOE	387	359	399	315	246

Així de xalest votava Pere Sampol a Montuïri, a la taula del Consultori